

Škoda Auto Vysoká škola o.p.s.

Studijní program: B0413P050002 Ekonomika a management

Studijní obor/specializace: Specializace Finanční řízení

Majetkové cenné papíry dle českých účetních standardů

Bakalářská práce

Tereza Motlíková

Vedoucí práce: doc. Ing. Jiřina Bokšová, Ph.D.

Škoda Auto Vysoká škola

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Tereza Motlíková**
Studijní program: Ekonomika a management
Specializace: Finanční řízení

Název tématu: **Majetkové cenné papíry dle českých účetních standardů**

Cíl: Cílem bakalářské práce je analyzovat způsoby oceňování a vykazování majetkových cenných papírů v účetní závěrce obchodních korporací včetně jejich dopadu na finanční pozici účetní jednotky. Práce bude rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části budou definovány jednotlivé metody oceňování majetkových cenných papírů dle českých účetních standardů včetně jejich dopadu na vlastní zdroje krytí účetní jednotky. Praktická část bude zaměřena na analýzu použití jednotlivých oceňovacích metod konkrétními společnostmi v ČR. Pro výběr společností bude použit žebříček TOP 100 podniků v ČR podle tržeb za rok 2021. Analýza bude zaměřena na kapitálové společnosti, které vlastní majetkové cenné papíry a současně zpracovávají své účetní závěrky dle ČÚS.

Rámcový obsah:

1. Vymezení majetkových cenných papírů podle ČÚS pro podnikatele.
2. Oceňování, účtování a vykazování majetkových cenných papírů z pohledu investora.
3. Oceňování, účtování a vykazování majetkových cenných papírů z pohledu emitenta.
4. Praktická část – analýza majetkových cenných papírů u vybraných společností

Rozsah práce: 25 – 30 stran

Seznam odborné literatury:

1. ŠINDELÁŘ, Michal; MÜLLEROVÁ, Libuše. *Účetnictví a daně kapitálových obchodních společností: pro všechny s.r.o. a a.s.* 1. vyd. Grada Publishing, 2022. 158 s. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-271-3459-5.
2. BOKŠOVÁ, Jiřina. *Účetní výkazy pod lupou I.: Základy účetního výkaznictví.* 1. vyd. Praha: LINDE Praha, 2013. ISBN 978-80-720-1-921-2.
3. MÜLLEROVÁ, Libuše a Michal ŠINDELÁŘ. *Účetnictví osobních a kapitálových obchodních společností.* Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2022. ISBN 978-80-245-2461-0.
4. SKÁLOVÁ, Jana. *Cenné papíry – účtování a zdanění: odborné materiály a příklady.* Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2021. ISBN 978-80-245-2425-2.

Datum zadání bakalářské práce: prosinec 2022

Termín odevzdání bakalářské práce: prosinec 2023

L. S.

Elektronicky schváleno dne 26. 4. 2023

Tereza Motlíková

Autorka práce

Elektronicky schváleno dne 26. 4. 2023

doc. Ing. Jiřina Bokšová, Ph.D.

Vedoucí práce

Elektronicky schváleno dne 28. 4. 2023

doc. Ing. Romana Čížinská, Ph.D.

Garantka studijní specializace

Elektronicky schváleno dne 2. 5. 2023

doc. Ing. Pavel Mertlík, CSc.

Rektor ŠAVŠ

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci vypracovala samostatně a použité zdroje uvádím v seznamu literatury. Prohlašuji, že jsem se při vypracování řídila vnitřním předpisem Škoda Auto Vysoké školy o.p.s. (dále jen ŠAVŠ) směrnicí Vypracování závěrečné práce.

Jsem si vědoma, že se na tuto závěrečnou práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, že se jedná ve smyslu § 60 o školní dílo a že podle § 35 odst. 3 je ŠAVŠ oprávněna mou práci využít k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna podle § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

Beru na vědomí, že ŠAVŠ má právo na uzavření licenční smlouvy k této práci za obvyklých podmínek. Užiji-li tuto práci, nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, mám povinnost o této skutečnosti informovat ŠAVŠ. V takovém případě má ŠAVŠ právo ode mne požadovat příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to až do jejich skutečné výše.

V Praze dne 30. 11. 2023

Děkuji doc. Ing. Jiřině Bokšové, Ph.D. za pomoc při výběru tématu práce, za cenné rady, věcné připomínky a odborné vedení mé závěrečné práce.

Obsah

Úvod	7
1 Majetkové cenné papíry z pohledu investora	9
1.1 Definice cenných papírů a práva držitele	9
1.2 Charakteristika akciové společnosti	10
1.3 Členění majetkových cenných papírů.....	13
1.4 Oceňování majetkových cenných papírů u investora	14
1.5 Oceňování při pořízení aktiva.....	14
1.6 Oceňování v průběhu držení aktiva (ke dni sestavení účetních výkazů) .	16
1.7 Oceňování při pozbytí aktiva	19
2 Majetkové cenné papíry z pohledu emitenta.....	22
2.1 Založení akciové společnosti	22
2.2 Zvýšení základního kapitálu.....	24
2.3 Snížení základního kapitálu	30
3 Praktická část – Analýza účetních závěrek vybraného vzorku obchodních korporací	36
3.1 Postup provedení analýzy účetních závěrek vybraných společností.....	36
3.2 Analýza TOP 100 společností dle tržeb 2021	37
3.3 Analýza účetních závěrek akciových společností.....	39
3.4 Analýza účetních závěrek společností s ručením omezeným	42
3.5 Analýza účetních závěrek ostatních společností.....	44
3.6 Vyhodnocení výsledků	44
Závěr	46
Seznam literatury	49
Seznam obrázků a tabulek	51
Seznam příloh	53

Seznam použitých zkratk a symbolů

CP	Cenné papíry
ČR	Česká republika
ČÚS	České účetní standardy
IFRS	Mezinárodní standardy účetního výkaznictví
MCP	Majetkový cenný papír
NOZ	Nový obchodní zákoník
ÚZ	Účetní závěrka
ZK	Základní kapitál
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., Zákon o obchodních společnostech a družstev (zákon o obchodních korporacích)
ZoÚ	zákon č. 563/1991 Sb., Zákon o účetnictví

Úvod

Majetkové cenné papíry jsou dlouhodobě považovány za významné investiční nástroje, ať už je investoři pořizují za účelem obchodování s nimi, tedy jako krátkodobé finanční aktivum nebo mají záměr jejich dlouhodobé držby ve formě majetkových účastí s rozhodujícím nebo podstatným vlivem. Z pohledu emitenta je vydání majetkových cenných papírů a jejich úpis investorům vnímán jako podstatný způsob zajištění prostředků potřebných pro provozování podnikatelské činnosti. Stejný cenný papír, a především jeho ocenění, je pak v účetní evidenci jednoho subjektu (např. investora) zachyceno zcela odlišně než v účetní evidenci druhého subjektu (emitenta).

Cílem bakalářské práce je představit oceňování, účtování a vykazování majetkových cenných papírů dle českých účetních standardů z pohledu investora a také z pohledu emitenta.

První kapitola se zaměřuje na definici a členění majetkových cenných papírů, práva spojená s jejich držbou, zabývá se akciovou společností, akciemi a s nimi spojenými hlasovacími právy z hlediska jejich legislativního vymezení. Dále informuje o členění majetkových cenných papírů podle délky držby, podle skupiny vlivu a podrobně se zabývá metodikou oceňování majetkových podílů v účetní evidenci investora. Zvláštní důraz je v této kapitole věnován volbě oceňovací báze v závislosti na okamžiku, kdy je oceňování prováděno a jeho dopad na finanční pozici účetní jednotky. Podrobně popisuje nejpoužívanější metody ocenění českými účetními jednotkami, tedy pořizovací cenu, metodu ekvivalence a ocenění reálnou hodnotou.

Druhá kapitola se zabývá vznikem akciové společnosti a popisem zákonných opatření, která jsou s tím spojená. Vysvětluje postupy, které musí akciová společnost na začátku své činnosti dodržet. Ať už se jedná o přijetí stanov, vydání zatímních listů, zápisu společnosti do veřejného rejstříku, plnění vkladové povinnosti nebo emise akcií. V další části se tato kapitola zaměřuje na operace související se změnami základního kapitálu. Popisuje procesy zvýšení základního kapitálu úpisem nových akcií, využitím vlastních zdrojů společnosti a podmíněné zvýšení základního kapitálu. Závěr kapitoly je věnován postupům snižování

základního kapitálu, zrušením vlastních akcií nebo snížením jejich jmenovité hodnoty, vzetím akcií z oběhu a opuštěním od vydání.

Třetí kapitola je věnována praktické části bakalářské práce. Popisuje výběr společností pro zpracování analýzy jejich účetních závěrek s cílem získat informace o použitých oceňovacích metodách majetkových účastí k rozvahovému dni. Potřebné informace jsou získány ze zveřejněných účetních závěrek ve sbírce listin prostřednictvím webové stránky justice.cz. Analýza je provedena na vzorku společností účtujících o majetkových cenných papírech dle českých účetních standardů. Tyto společnosti jsou rozděleny na akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným a ostatní společnosti. Za každou tuto skupinu společností je provedeno oddělené vyhodnocení užití jednotlivých oceňovacích metod a testování stanovené hypotézy: „Více než 20 % společností, které vlastní majetkové cenné papíry představující účasti s rozhodujícím nebo podstatným vlivem, oceňuje tyto cenné papíry metodou ekvivalence.“

Bakalářské práce se zaměřuje pouze na majetkové cenné papíry, které se týkají akciových společností, tedy akcie. Vzhledem k svému rozsahu se práce nezabývá ostatními majetkovými cennými papíry, jako jsou kmenové listy, nákladové listy a další.

Teoretická část bakalářské práce je zpracována vědeckou metodou odborné rešerše dostupných právních a účetních zdrojů. Praktická část této práce je zpracována na základě informací získaných analýzou účetních závěrek skupiny nejvýznamnějších společností dle obratu za rok 2021, které zveřejňuje sdružení CZECH TOP 100.

Tato bakalářská práce je sepsána k legislativnímu stavu platnému k 31. 10. 2023.

1 Majetkové cenné papíry z pohledu investora

1.1 Definice cenných papírů a práva držitele

Cenné papíry jsou upraveny v § 514 až § 554 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (NOZ). Tento zákon uvádí definici cenného papíru jako listinu, se kterou je spojeno určité právo, a to takovým způsobem, že bez této listiny nelze toto právo uplatnit ani převést. Problematiku cenných papírů a podílů v účetnictví podnikatelů upravují následující předpisy:

- 563/1991 Sb., Zákon o účetnictví – zejména § 25 a § 27 (oceňování cenných papírů a podílů),
- Vyhláška č. 500/2002 Sb.,
- ČÚS č. 008 – Operace s cennými papíry a podíly,
- ČÚS č. 014 – Dlouhodobý finanční majetek,
- 90/2012 Sb., Zákon o obchodních korporacích.

Akcie jako majetkové cenné papíry představují skupinu cenných papírů, které reprezentují podíl jejich držitele (akcionáře) v jiné účetní jednotce, **jeho právo podílet se** v souladu se zákonem a stanovami na jejím **řízení, zisku** a případně na **likvidačním zůstatku** (Skálová, 2021).

Právo **podílet se na řízení společnosti** v sobě obsahuje hlasovací právo, právo na vysvětlení a právo uplatňovat návrhy a protináměry, volit orgány společnosti a v závislosti na majetkovém podílu hlasovat o otázkách projednávaných na valné hromadě společnosti (Veselá, 2019).

Právo **podílet se na zisku společnosti** dává akcionáři možnost inkasovat dividendu (získat výnos z držby akcie), pokud byla schválena. Pokud stanovy společnosti neurčí jinak, podíl na zisku se vyjadřuje poměrem podílu akcionáře k základnímu kapitálu a vyplácí se v penězích (Veselá, 2019).

Právo na **podíl na likvidačním zůstatku**, který zůstane v případě zániku společnosti (Veselá, 2019).

Právo na **přednostní upsání nových akcií** ke zvýšení základního kapitálu, jako zamezení rozředění vlastnictví (Veselá, 2019).

1.2 Charakteristika akciové společnosti

Cenné papíry ve formě akcií vydává výhradně akciová společnost, a to s cílem získat kapitál od investorů za účelem zajištění podpory a dalšího rozvoje svého podnikání.

Zákon o obchodních korporacích (ZOK) definuje **akciovou společnost** jako společnost jejíž kapitál je rozvržen na určitý počet akcií. Název firmy obsahuje označení „akciová společnost“, které může být nahrazeno zkratkou „akc. spol.“ nebo „a.s.“ (ZOK § 243).

Základní kapitál (ZK) akciové společnosti se vyjadřuje v českých korunách, ale v případě, že akciová společnost vede účetnictví podle zvláštního zákona v eurech, může vyjádřit základní kapitál v této měně. Minimální výše základního kapitálu akciové společnosti je 2 mil. Kč, případně 80 tis. EUR (ZOK § 246).

1.2.1 Charakteristika akcie

Akcie představují podíl na základním kapitálu akciové společnosti. Hodnotu akcie vyjadřuje její jmenovitá (nominální) hodnota, výjimku tvoří takzvané kusové akcie, které jmenovitou hodnotu nemají. Součet jmenovitých hodnot všech vydaných akcií představuje **hodnotu základního kapitálu** společnosti (ZOK § 256).

Akciová společnost může vydat také akcie bez jmenovité hodnoty, tzv. **kusové akcie**, které představují stejné podíly na základním kapitálu společnosti. Vydání kusových akcií musí být v souladu se stanovami společnosti. Pokud se společnost rozhodne pro vydání kusových akcií, nesmí již mít vydány nebo souběžně vydávat akcie se jmenovitou hodnotou (ZOK § 257).

Z hlediska podoby je možné rozlišovat **listinné akcie**, tedy akcie, které mají podobu papírové listiny a **zaknihované akcie**, které nemají hmotnou podobu. Zaknihované akcie jsou pouze vedené v elektronické evidenci **centrálního depozitáře cenných papírů** (ZOK § 256).

Akcie mohou mít formu cenného papíru na jméno nebo na majitele. **Akcie na jméno** se zapisují do seznamu akcionářů, který společnost vede. Dojde-li ke změně osoby akcionáře má společnost povinnost zapsat nového vlastníka do seznamu akcionářů ihned poté, co jí byla tato změna prokázána. Akcie na jméno se převádějí rubropisem, v němž je uvedena jednoznačná identifikace nového vlastníka.

V případě zaknihovaných akcií na jméno může být seznam akcionářů nahrazen evidencí zaknihovaných cenných papírů. **Akcie na majitele** mohou být vydány pouze jako zaknihované cenné papíry, evidované v elektronické evidenci **centrálního depozitáře cenných papírů**. Akcie na majitele jsou neomezeně převoditelné (Müllerová, Šindelář, 2022).

Dále lze rozlišit akcie, se kterými jsou spojena různá zvláštní práva, např. prioritní akcie. **Prioritní akcie** jsou takové akcie, se kterými jsou spojena přednostní práva týkající se podílu na zisku, jiných vlastních zdrojích nebo na likvidačním zůstatku společnosti, ale mají omezená hlasovací práva. **Pokud stanovy společnosti neuvádí něco jiného**, jsou prioritní akcie **emitovány bez hlasovacího práva**. Omezení hlasovacího práva je dle zákona o obchodních korporacích podmíněno také přiznáním přednostního podílu na zisku a jeho výplatou (ZOK § 280).

Nejrozšířenějším a také nejobchodovanějším druhem akcie jsou **kmenové akcie**, se kterými není spojeno žádné zvláštní právo (Müllerová, Šindelář, 2022).

Podle zákona o obchodních korporacích musí akcie obsahovat tyto náležitosti (ZOK § 259):

- označení, že jde o akcii,
- jednoznačnou identifikaci společnosti,
- jmenovitou hodnotu (s výjimkou kusových akcií),
- údaj o formě akcie,
- u akcie na jméno jednoznačnou identifikaci akcionáře,
- název druhu akcie a popis práv s ním spojených alespoň odkazem na stanovy, mají-li být vydány akcie různých druhů,
- u kusové akcie musí obsahovat označení „kusová akcie“,
- u listinné akcie číselné označení a podpisy členů představenstva.

1.2.2 Hlasovací právo

Hlasovací právo je jedno z nejdůležitějších majetkových práv akcionáře. Toto právo je spojeno s akcií případně se zatímním listem, který akcií dočasně nahrazuje.

Hlasovací právo nemusí být spojeno se všemi akciemi, které společnost emitovala. Z hlediska omezení hlasovacího práva lze rozlišit **akcie bez hlasovacího práva** (prioritní akcie) a akcie, u nichž **nelze hlasovací právo** z nějakého důvodu **vykonat** (Kůsová, Káninská, 2021).

Prioritní akcie mohou hlasovací právo v určitých, zákonem stanovených případech přechodně nabýt.¹

K pozastavení (sistaci) výkonu hlasovacího práva u ostatních akcií může dojít v případě, že je některý z akcionářů osobně zainteresován na výsledku rozhodování valné hromady nebo když disponuje tak velkým počtem hlasů, že by byl schopen ovlivnit hlasování ke škodě společnosti, ostatních akcionářů nebo věřitelů společnosti, případně když akcionář podstatným způsobem porušuje své zákonné povinnosti (Kůsová, Káninská, 2021).

S hlasováním souvisí i **počet hlasů** spojených s akcií, který musí být vždy určen ve stanovách akciové společnosti. Pokud společnost emituje akcie o různé jmenovité hodnotě, musí stanovy definovat **počet hlasů pro každou jednotlivou jmenovitou hodnotu akcií** a současně **celkový počet hlasů** ve společnosti. V případě vydání kusových akcií lze ve stanovách určit počet hlasů spojených s jednou akcií (Kůsová, Káninská, 2021).

Zákon o obchodních korporacích také připouští vydání více druhů akcií, se kterými mohou být spojena různá práva, tedy i **rozdílná váha hlasů při stejné jmenovité hodnotě akcie** (ZOK § 276 odst.5).

Stanovy mohou také určit maximální počet hlasů jednoho akcionáře, tzv. **hlasovací strop**, přičemž toto omezení musí platit **ve stejném rozsahu pro každého akcionáře společnosti**. Akcionář pak může vykonávat hlasovací právo jen do výše stanovené hranice hlasů i v případě, že je počet hlasů spojených s jeho akciemi

¹ V § 276 odst. 3 ZOK je uvedeno: „Vyžaduje-li zákon o obchodních korporacích hlasování na valné hromadě podle druhu akcií, je vlastník akcie, s nímž není spojeno hlasovací právo, oprávněn na valné hromadě hlasovat.“

Dále je v § 280 odst. 1 ZOK uvedeno: „Ode dne, který následuje po dni, v němž valná hromada rozhodla o tom, že přednostní podíl na zisku nebude přiznán, nebo ode dne prodlení s výplatou podílu na zisku, nabývá vlastník prioritní akcie hlasovacího práva do doby, kdy valná hromada rozhodne o přiznání přednostního podílu na zisku nebo do okamžiku jeho vyplacení, byla-li společnost s jeho výplatou v prodlení.“

vyšší. K hlasům nad toto omezení se při hlasování nepřihlíží (Kůsová, Káninská, 2021).

1.3 Členění majetkových cenných papírů

S ohledem na délku držby majetkového cenného papíru investorem je možné rozlišovat (Bokšová, 2013):

- **dlouhodobé majetkové cenné papíry** – investor se rozhodl pro délku držby delší než 12 měsíců a tím vykonávání vlivu nad drženou společností. Jedná se o dlouhodobé finanční investice;
- **krátkodobé majetkové cenné papíry** – představují cenné papíry k obchodování s dobou držby kratší než 12 měsíců. Jedná se o krátkodobé finanční investice tedy o cenné papíry, které investor pořídil k obchodování za účelem dosažení zisku v krátkodobém horizontu.

V rozvaze investora jsou pak výše uvedené skupiny cenných papírů vykazovány odděleně (Bokšová, 2013).

Majetkové cenné papíry je dále možné rozdělit do skupin podle záměru účetní jednotky na majetkové účasti, cenné papíry k obchodování, cenné papíry realizovatelné a cenné papíry emitované účetní jednotkou (Skálová, 2021).

Majetkovou účastí jsou majetkové cenné papíry, kterými vzniká účast v jiných podnicích s podstatným nebo rozhodujícím vlivem. Tato skupina cenných papírů je zachycována v účetnictví jako dlouhodobý finanční majetek na účtech 061 - Podíly v ovládaných a řízených osobách nebo 062 – Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem.

Majetkové cenné papíry k obchodování jsou cenné papíry, které účetní jednotka pořídila za účelem dosažení zisků z cenových rozdílů v krátkém časovém období, nejvýše do 12 měsíců. Tato skupina cenných papírů je zachycována v účetnictví jako krátkodobý finanční majetek na účtu 251 – Majetkové cenné papíry k obchodování.

Majetkové cenné papíry realizovatelné jsou cenné papíry, které nejsou určeny k obchodování a nejsou ani majetkovou účastí. Tato skupina cenných papírů je zachycována v účetnictví v případě dlouhodobého finančního majetku

na účtu 063 – Realizovatelné cenné papíry a podíly, v případě krátkodobého finančního majetku na účtu 257 – Ostatní cenné papíry.

Cenné papíry emitované účetní jednotkou jsou krátkodobé majetkové cenné papíry – vlastní akcie, které účetní jednotka vykoupila (stáhla) z trhu, např. za účelem snížení základního kapitálu. Tato skupina majetkových cenných papírů je zachycována v účetnictví na účtu 252 – Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly.

1.4 Oceňování majetkových cenných papírů u investora

Oceňování je jedním z nejdůležitějších metodických prvků účetnictví, který ovlivňuje vypovídací schopnost účetních výkazů. Oceňování je: „proces určení peněžní částky, která je přiřazena aktivům, závazkům, výnosům, nákladům, v níž jsou tyto prvky vykázány v rozvaze a ve výkazu zisku a ztráty“ (Bokšová, 2013, str. 212).

Účetní teorie i praxe využívá poměrně rozsáhlé možnosti přístupu k oceňování. S ohledem na zachování srozumitelnosti, spolehlivosti a srovnatelnosti účetních výkazů je volba metody oceňování v účetnictví podstatnou součástí regulace, a to jak na úrovni národní, tak i na úrovni mezinárodní harmonizace účetnictví. Podmínky **výběru oceňovací báze** definují tvůrci účetních standardů a její použití je podmíněno informačními potřebami uživatelů účetních informací (Strouhal, 2013).

Specifika oceňování jsou závislá kromě volby oceňovací báze také na **momentu, kdy je oceňování prováděno**. S ohledem na čas je možné rozlišit následující klíčové momenty (Strouhal, 2013):

- oceňování při nabývání (pořízení) aktiva,
- oceňování v průběhu držení aktiva zejména ke dni sestavení účetních výkazů,
- oceňování při pozbytí aktiva.

1.5 Oceňování při pořízení aktiva

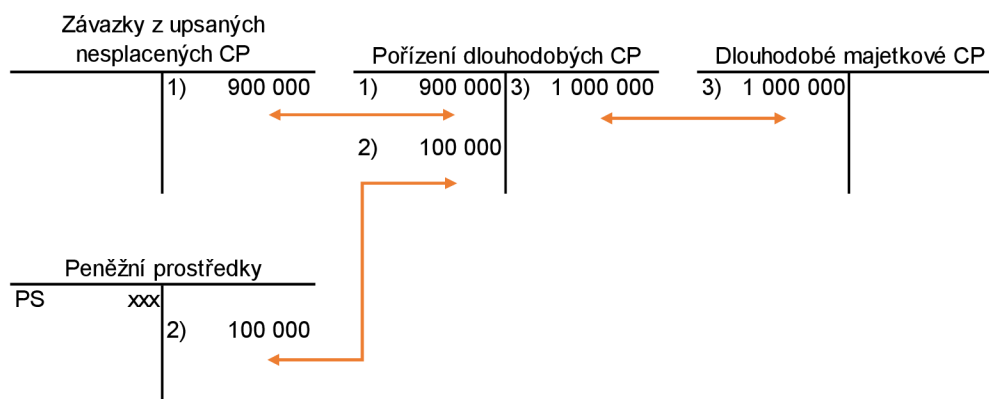
Dlouhodobé i krátkodobé cenné papíry jsou v případě nabytí formou koupě **k datu uskutečnění účetního případu** podle § 25 Zákona o účetnictví (ZoÚ) oceňovány **pořizovací cenou**. Součástí pořizovací ceny jsou i vedlejší pořizovací náklady

související s pořízením cenných papírů, např. poplatky makléřům, poradcům a burzám, kteří se na pořízení podílí. Do pořizovací ceny nelze zahrnout především úrok z úvěru na pořízení cenných papírů a náklady spojené s jejich držbou (Šindelář, Müllerová, 2022).

V případě nabytí formou nepeněžitých vkladů jsou cenné papíry oceňovány **reprodukční pořizovací cenou**, tj. cenou, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje. Obvykle jde o hodnotu majetku stanovenou znaleckým posudkem (Skálová, 2021).

Pokud se jedná o **nabytí cenných papírů v cizí měně**, je jejich hodnota přepočtena na českou měnu kurzem platným pro účetní jednotku ke dni uskutečnění účetního případu, kurzové rozdíly jsou účtovány buďto jako kurzové ztráty do finančních nákladů nebo jako kurzové zisky do finančních výnosů. V účetnictví pak musí být cenné papíry evidovány jak v české, tak v cizí měně (Skálová, 2021).

Příklad č. 1: Společnost ABC, a.s. pořídila v lednu 20X1 30% majetkový podíl ve společnosti XYZ, a.s. za účelem dlouhodobé držby. Cena pořízení tohoto majetkového podílu činí 900 000 Kč, poplatek makléři za zprostředkování obchodu činí 100 000 Kč. Následně společnost ABC, a.s. zařadila nakoupený majetkový podíl ve společnosti XYZ, a.s. do svého majetku.

Obr. 1 Pořízení dlouhodobých majetkových cenných papírů

Účetní operace:

- 1) cena pořízení dlouhodobého CP,
- 2) úhrada poplatků makléři,
- 3) zařazení dlouhodobého CP do majetku.

1.6 Oceňování v průběhu držení aktiva (ke dni sestavení účetních výkazů)

K datu účetní závěrky (k rozvahovému dni) dochází k **přecenění** některých cenných papírů. Volba způsobu přecenění cenných papírů závisí na zařazení cenných papírů v účetnictví investora a na délce jejich držby (Skálová, 2021).

Metodou ekvivalence je možné ocenit majetkové cenné papíry s rozhodujícím nebo podstatným vlivem. Na **reálnou hodnotu (fair value)** je možné ocenit majetkové **cenné papíry menšinového vlivu, akcie k obchodování a realizovatelné cenné papíry** (Bokšová, 2013).

V případě objektivních důvodů, kdy nelze spolehlivě zjistit reálnou hodnotu akcií, např. z důvodu, že akcie nejsou obchodovatelné a není možné jejich cenu spolehlivě odhadnout, je možné podle zákona o účetnictví ocenit daný majetek **v pořizovací ceně²** (Skálová, 2021).

Účtování **kurzových rozdílů** k datu účetní závěrky u cenných papírů pořízených v cizí měně závisí na způsobu oceňování. V případě ocenění reálnou hodnotou nebo ekvivalencí jsou kurzové rozdíly součástí ocenění bez ohledu na to, zda je přecenění cenných papírů účtováno výsledkově nebo rozvahově (Skálová, 2021).

1.6.1 Ocenění ekvivalencí

Ocenění ekvivalencí je možné použít u **dlouhodobých cenných papírů** představujících majetkovou účast s **rozhodujícím vlivem** (více než 50 %), účast s **podstatným vlivem³** (20 % až 50 %) a dále u **krátkodobých cenných papírů** představující účast s **rozhodujícím vlivem** (více než 50 %). Ocenění formou ekvivalence upravuje Český účetní standard (ČÚS) č. 008, který toto ocenění definuje jako vyjádření podílu účetní jednotky – investora na vlastním kapitálu společnosti, v níž má tato účetní jednotka majetkovou účast. Přecenění ekvivalencí se účtuje rozvahově s dopadem do vlastního kapitálu proti fondu z přecenění.

² Ocenění pořizovací cenou může účetní jednotka použít k ocenění majetkových cenných papírů v případě, že nelze použít ocenění metodou ekvivalence nebo reálnou hodnotou (Šindelář, Müllerová, 2022).

Přechodné snížení hodnoty cenného papíru je vykázáno tvorbou opravné položky. Přecenění nad úroveň pořizovací ceny není možné (Bokšová, 2013).

³ Podstatný vliv lze vyjádřit i jinými způsoby např. poměrným zastoupením v představenstvu, technologickou závislostí, významnými transakcemi mezi subjekty nebo výměnou řídicích pracovníků (Durak, 2022).

Hodnota ocenění nesmí dosahovat záporných hodnot, pokud vychází tato hodnota záporná, ocenění se podíl na nulovou hodnotu (Skálová, 2021).

Příklad č. 2: Majetkový podíl ve výši 30 % základního kapitálu ve společnosti XYZ, a.s., který společnost ABC, a.s. pořídila v lednu 20X1 v pořizovací ceně 1 000 000 Kč byl k 31. 12. 20X1 (k datu účetní závěrky) přeceněn metodou ekvivalence. K tomuto datu společnost XYZ, a.s. vykázala ve svém účetnictví vlastní kapitál ve výši 4 000 000 Kč. Podíl společnosti ABC, a.s. na vlastním kapitálu společnosti XYZ, a.s. činí 1 200 000 Kč (30 %). Společnost ABC, a.s. zaúčtovala oceňovací rozdíl k dlouhodobým majetkovým cenným papírům ve výši 200 000 Kč.

Dlouhodobý majetkové CP	
PS	1 000 000
KS	1 000 000

Dlouhodobý CP 30 % přec. ME		Fond z přecenění dlouh. CP ME	
1)	200 000	1)	200 000
KS	200 000	KS	200 000

←—————→

Obr. 2 Přecenění majetkového podílu metodou ekvivalence

Účetní operace:

- 1) přecenění majetkového podílu metodou ekvivalence

1.6.2 Ocenění reálnou hodnotou

Ocenění reálnou hodnotou je možné použít u **dlouhodobých majetkových cenných papírů menšinového vlivu** (výše podílu na ZK do 20 %). Dále se touto metodou ocenění oceňují **realizovatelné cenné papíry dlouhodobé, realizovatelné cenné papíry krátkodobé a cenné papíry k obchodování**. Tato metoda ocenění vychází dle ČÚS především z **tržní hodnoty cenných papírů**⁴,

⁴ Způsob stanovení **reálné hodnoty** dle ČÚS nemusí odpovídat postupům užívaným ve světě. Například James Chen ve svém článku definuje **reálnou hodnotu** jako odhadovanou cenu aktiva, na které se kupující a prodávající svobodně dohodnou. Stanovení správné ceny mezi dvěma stranami závisí na jejich zájmech, rizikových faktorech a budoucím využití daného aktiva, s ohledem na růstový potenciál a náklady obnovy. Reálnou hodnotu aktiva definuje jako vyjádření jeho vnitřní hodnoty. Reálnou hodnotu porovnává s **tržní hodnotou** aktiva tedy cenou, za kterou se aktivum běžně obchoduje a která odráží aktuální hodnotu stanovenou skutečnými tržními transakcemi. Tržní hodnota podléhá častějším výkyvům a je velmi závislá na aktuální nabídce a poptávce (Chen, 2023).

případně z kvalifikovaného odhadu nebo posudku znalce. Vždy by měla být zachována blízkost k tržní hodnotě. V případě, že není možné spolehlivě stanovit tržní hodnotu cenných papírů, lze podle § 27 ZoÚ použít **ocenění v pořizovací ceně** (Skálová, 2021).

U **dlouhodobých cenných papírů menšinového vlivu a realizovatelných cenných papírů dlouhodobých a krátkodobých** se přecenění na reálnou hodnotu účtuje rozvahově s dopadem do vlastního kapitálu proti fondu z přecenění. U **krátkodobých cenných papírů určených k obchodování** se změny reálné hodnoty projeví v účetnictví investora ve výsledku hospodaření (Müllerová, Šindelář, 2016).

Model oceňování reálnou hodnotou umožňuje hodnotu cenných papírů nejen snižovat, ale i zvyšovat nad úroveň pořizovací ceny. Tento způsob oceňování opouští zásadu opatrnosti v účetním výkaznictví, umožňuje vykazování jak nerealizovaných ztrát, tak i nerealizovaných zisků (Bokšová, 2013).

Příklad č. 3: V lednu 20X1 nakoupila společnost A, a.s. na burze realizovatelné veřejně obchodovatelné akcie společnosti X, a.s. Pořizovací cena akcií včetně odměny makléři činí 1 000 000 Kč. K 31. 12. 20X1 je tržní cena nakoupených akcií dle údajů z burzy 1 250 000 Kč. Společnost A, a.s. zaúčtuje přecenění cenných papírů k 31. 12. 20X1 na reálnou hodnotu rozvahově proti fondu z přecenění.

Realizovatelné CP			
PS	1 000 000		
KS	1 000 000		
Realizovatelné CP - přec. RH		Fond z přecenění CP RH	
1)	250 000	1)	250 000
KS	250 000	KS	250 000

Obr. 3 Přecenění majetkových realizovatelných cenných papírů na reálnou hodnotu

Účetní operace:

- 1) přecenění majetkových realizovatelných cenných papírů na reálnou hodnotu

Příklad č. 4: Společnost H, a.s. nakoupila v roce 20X1 akcie určené k obchodování, které jsou veřejně obchodovatelné v pořizovací ceně 1 000 000 Kč. Na konci roku 20X1 byly tyto akcie oceněny reálnou hodnotou ve výši 1 070 000 Kč. Společnost ke konci roku 20X1 provedla přecenění cenných papírů ve svém účetnictví s dopadem na výsledek hospodaření.

Obchodovatelné CP		V - finanční - přecenění CP	
PS 1 000 000			
1) 70 000		1) 70 000	
KS 1 070 000			

Obr. 4 Přecenění majetkových cenných papírů určených k obchodování na reálnou hodnotu

Účetní operace:

- 1) přecenění majetkových cenných papírů určených k obchodování na reálnou hodnotu

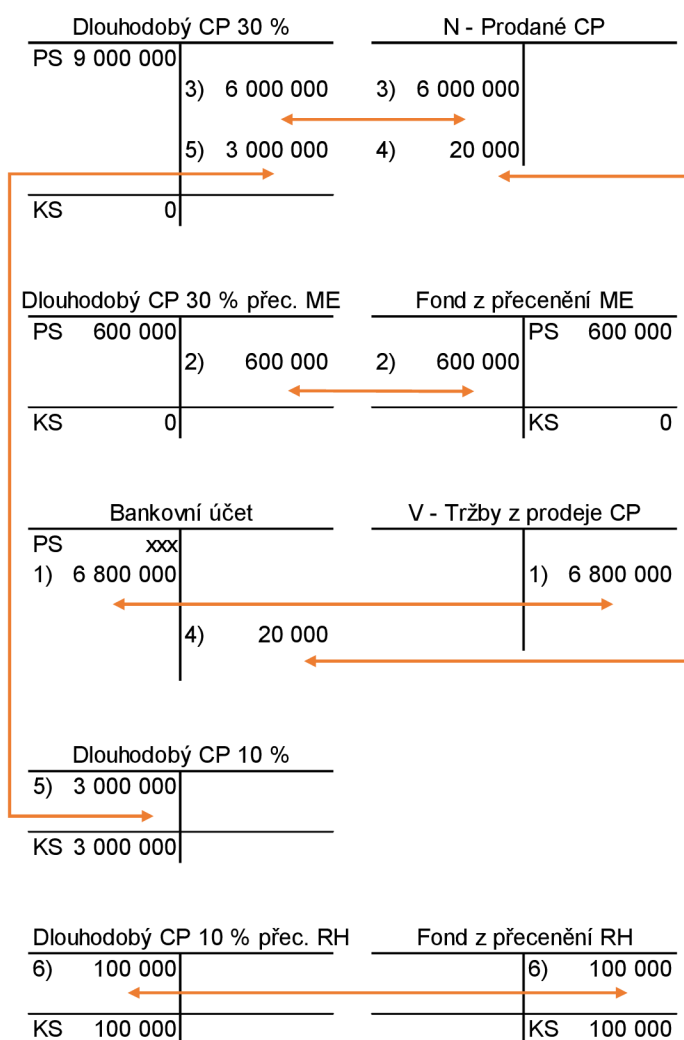
1.7 Oceňování při pozbytí aktiva

K **vyřazení majetkových cenných papírů z účetní evidence** (pozbytí cenných papírů) u investora dochází nejčastěji jejich prodejem. Další důvody pozbytí mohou být z důvodu darování, vkladu do jiné společnosti, likvidace apod. U cenných papírů, které jsou v účetnictví zachyceny individuálně (jde především o cenné papíry pořízené v rámci jednoho nákupu) je možné využít při vyřazení tohoto individuálního ocenění. V ostatních případech je třeba přistupovat k ocenění pozbývaných cenných papírů s využitím vhodných oceňovacích technik (Strouhal, 2013).

Pokud investor pořídil stejné cenné papíry v různých nákupech a v různých pořizovacích cenách je vhodné při pozbytí těchto cenných papírů použít oceňovací techniku **FIFO** (First In First Out) nebo **vážený aritmetický průměr** (Bokšová, 2013).

Při **vyřazení majetkových cenných papírů z důvodů prodeje**, které byly přeceněny metodou **ekvivalence** nebo **reálnou hodnotou** proti fondu z přecenění je nutné toto **přecenění** nejprve **zrušit** a vyřazení zaúčtovat v původní pořizovací ceně na vrub účtu finančních nákladů. Tržby z prodeje se zaúčtují ve prospěch finančních výnosů (Šindelář, Müllerová, 2022).

Příklad č. 5: Společnost ABC, a.s. poříдила v lednu 20X1 30% podíl ve společnosti XYZ, a.s. za pořizovací cenu 9 000 000 Kč za účelem dlouhodobé držby. Ke konci roku 20X1 došlo k přecenění hodnoty cenných papírů metodou ekvivalence dle podílu na vlastním kapitálu společnosti XYZ, a.s. – zvýšení ocenění o 600 000 Kč. Na konci roku 20X2 se společnost ABC, a.s. rozhodla prodat 2/3 svého podílu ve společnosti XYZ, a.s. za cenu 6 800 000 Kč. Majetkový podíl ve společnosti XYZ, a.s. se snížil na úroveň menšinového vlivu a ke konci roku bude přeceněn na reálnou hodnotu. K 31. 12. 20X2 reálná hodnota cenných papírů vlastněných společností ABC, a.s. činí 3 100 000 Kč.

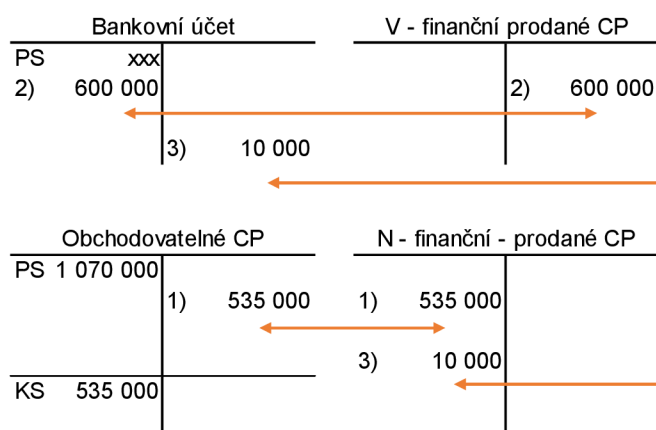

Obr. 5 Prodej dlouhodobých majetkových cenných papírů

Účetní operace:

- 1) výnosy z prodeje 2/3 podílu ve společnosti XYZ, a.s.,
- 2) zrušení přecenění dlouhodobých cenných papírů 30% podíl (ME),
- 3) vyřazení dlouhodobých cenných papírů (2/3 podílu) z účetnictví při prodeji v pořizovací ceně,
- 4) úhrada poplatku makléři za zprostředkování prodeje,
- 5) reklasifikace majetkových cenných papírů s podstatným vlivem na dlouhodobé majetkové cenné papíry menšinového vlivu,
- 6) přecenění dlouhodobých cenných papírů 10% podíl (RH).

Příklad č. 6: Společnost H, a.s., která v roce 20X1 nakoupila veřejně obchodovatelné akcie určené k obchodování za pořizovací cenu 1 000 000 Kč a ke konci roku je přecenila na reálnou hodnotu ve výši 1 070 000 Kč, se rozhodla v průběhu roku 20X2 polovinu těchto akcií prodat. Prodejní cena tohoto 50% balíku akcií je 600 000 Kč. Odměna makléři za zprostředkování prodeje činí 10 000 Kč.

Obr. 6 Prodej majetkových cenných papírů určených k obchodování

Účetní operace:

- 1) vyřazení cenného papíru k obchodování oceněného reálnou hodnotou při jeho prodeji,
- 2) tržba za prodaný cenný papír,
- 3) úhrada poplatku makléři.

V případě prodeje cenných papírů oceňovaných pořizovací cenou je nutné před vyřazením těchto cenných papírů provést **rozpuštění případně vytvořených opravných položek** (Bokšová, 2013).

2 Majetkové cenné papíry z pohledu emitenta

2.1 Založení akciové společnosti

Na straně emitenta je rozhodujícím krokem **vznik kapitálové společnosti** a s tím související zákonné vytvoření základního kapitálu. Základní kapitál je vyjádřením souhrnu peněžitých a nepeněžitých vkladů všech společníků obchodní korporace, a jeho smyslem je zajištění ochrany věřitelů, ale také zajištění dostatku zdrojů pro zahájení a další pokračování činnosti společnosti (Skálová, 2021).

V § 246 ZOK se uvádí: „Základní kapitál u akciové společnosti se vyjadřuje v českých korunách. V případě, že akciová společnost vede podle zvláštního zákona účetnictví v eurech, může vyjádřit základní kapitál v eurech. Výše základního kapitálu akciové společnosti je alespoň 2 000 000 Kč, nebo 80 000 EUR.“

Rozdíl mezi jmenovitou hodnotou akcie a jejím emisním kurzem je definován dle § 248 a § 249 ZOK jako **emisní ážio**. V případě nepeněžitého vkladu vzniká emisní ážio jako rozdíl mezi hodnotou nepeněžitého vkladu a jmenovitou hodnotou akcií, které mají být poskytnuty akcionáři jako protiplnění, pokud stanovy nebo rozhodnutí valné hromady neurčí, že se tento rozdíl případně jeho část nemá vrátit upisovateli nebo použít na tvorbu rezervního fondu (Šindelář, Müllerová, 2022).

Založení společnosti je podmíněno **přijetím stanov** jejichž obsah uvádí § 250 ZOK. Před vznikem společnosti přijímá a spravuje splacené nebo vnesené vklady **správce vkladů**, který předá každému upisovateli písemné potvrzení o úhradě vkladu. Podle § 285 ZOK, pokud tak určí stanovy, mohou být práva a povinnosti spojená s nesplacenou akcií spojena se **zatímním listem** (Müllerová, Šindelář, 2022).

Aby mohlo být založení společnosti účinné, musí každý zakladatel splatit případné emisní ážio v plné výši a v souhrnu alespoň 30 % jmenovité nebo účetní hodnoty upsaných akcií na příslušný účet v bance v termínu určeném ve stanovách, nejpozději však do okamžiku podání návrhu na zápis společnosti do veřejného rejstříku. Pokud toto není splněno nelze společnost do veřejného rejstříku zapsat (Müllerová, Šindelář, 2022).

Vkladovou povinnost lze splnit vnesením **nepeněžitého vkladu** do společnosti jehož cena je stanovena na základě odborného znaleckého posudku, přičemž volba znalce je na zakladateli společnosti. Odměnu znalci za zpracování znaleckého posudku a náhradu za účelně vynaložené náklady spojené s jeho vypracováním hradí společnost. Hodnota určená znalcem je považována za horní hranici, která nesmí být překročena, nepeněžitý vklad tedy může být vnesen i v nižším ocenění. Nepeněžitým vkladem může být věc movitá nebo věc nemovitá, závod, pohledávka nebo práva, která jsou dle NOZ pokládána za věc (Skálová, 2021).

Ode dne svého vzniku má společnost **povinnost vést účetnictví**, které se odráží od sestavení **zahajovací rozvahy**, kde společnost vykáže základní kapitál a majetkovou strukturu dle vkladů jednotlivých společníků. Na základě této rozvahy se **otevírají účetní knihy**, do kterých jsou jednotlivé položky zahajovací rozvahy přeneseny a následuje běžné účtování (Skálová, 2021).

Základní kapitál akciové společnosti se oceňuje ve **jmenovité hodnotě emitovaných akcií** (Bokšová, 2013).

Výjimkou jsou **kusové akcie**, které nemají jmenovitou hodnotu a jejich podíl na základním kapitálu společnosti se určuje podle jejich počtu. Účetní hodnota kusové akcie, která je náhradou jmenovité hodnoty se stanoví vydělením základního kapitálu počtem kusových akcií (ZOK § 257).

Příklad č. 7: Dva podnikatelé se rozhodli založit akciovou společnost se základním kapitálem 4 000 000 Kč (4 ks akcií o jmenovité hodnotě 1 000 000 Kč). Oba akcionáři se podílejí na základním kapitálu stejným dílem. Akcionář A se rozhodl uhradit svůj majetkový podíl formou peněžitého vkladu. Akcionář B se rozhodl vložit do akciové společnosti svůj vlastní majetek – budovu, která byla znalcem oceněna na 2 250 000 Kč. Akcionáři se dohodli, že rozdíl mezi znaleckým oceněním budovy a jmenovitou hodnotou podílu akcionáře B bude zaúčtován jako emisní ážio. Akcionář A uhradí emisní ážio ve stejné výši, 50 % svého podílu na základním kapitálu uhradí převodem na bankovní účet ihned a zbývajících 50 % zaplatí do 6 měsíců ode dne zápisu společnosti do veřejného rejstříku. Emisní kurz akcie byl stanoven ve výši 1 125 000 Kč. Všechny tyto skutečnosti byly uvedeny v zakladatelské smlouvě.

Zahajovací rozvaha			
Pohledávky za upsaný ZK	1 000 000	Základní kapitál	4 000 000
Budova	2 250 000	Emisní ážio	500 000
Běžný účet	1 250 000		
Celkem	4 500 000	Celkem	4 500 000

Obr. 7 Zahajovací rozvaha

2.2 Zvýšení základního kapitálu

Účinnost zvýšení základního kapitálu nastává v okamžiku, kdy je nová výše základního kapitálu **zapsána ve veřejném rejstříku**. Pokud dochází ke zvýšení základního kapitálu nepeněžitým vkladem, musí být výše tohoto vkladu oceněna znalcem (Müllerová, Šindelář, 2022).

Zvýšení základního kapitálu je možné třemi způsoby (Müllerová, Šindelář, 2022):

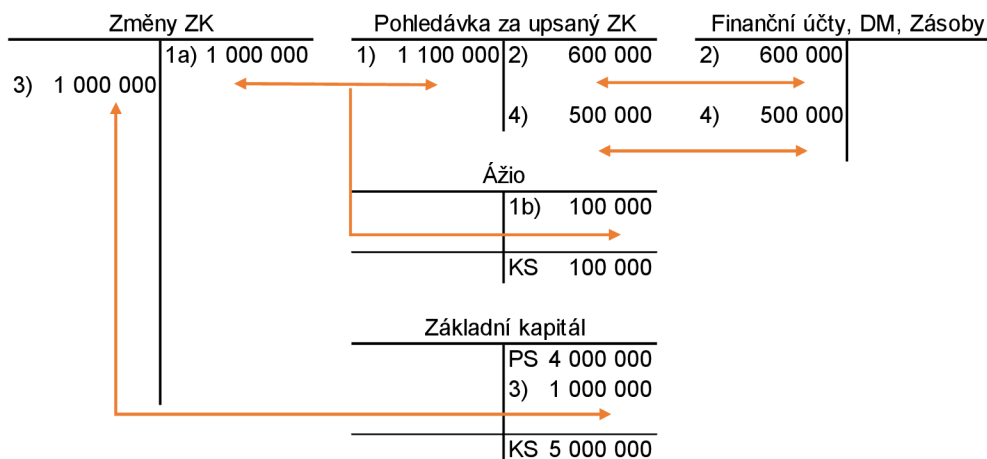
- upsáním nových akcií (efektivní zvýšení),
- z vlastních zdrojů společnosti (deklaratorní zvýšení),
- podmíněné zvýšení (výměna vydaných dluhopisů za akcie).

2.2.1 Zvýšení základního kapitálu upsáním nových akcií

Zvýšení základního kapitálu vydáním nových akcií se účtuje do účetního období, ve kterém valná hromada o tomto zvýšení rozhodla. Okamžikem uskutečnění účetního případu je **úpis nových akcií** dle rozhodnutí valné hromady, které se účtuje ve prospěch účtu **Změny základního kapitálu**, případně pokud je součástí úpisu emisní ážio, tak se účtuje i ve prospěch účtu **Ážio**. Souvztažný zápis se zaúčtuje na vrub účtu **Pohledávky za upsaný dosud nesplacený základní kapitál**. Po zápisu tohoto zvýšení do veřejného rejstříku dojde k přeúčtování z účtu Změny základního kapitálu ve prospěch účtu **Základní kapitál** (Müllerová, Šindelář, 2022).

Příklad č. 8: Společnost GT, a.s. se základním kapitálem 4 000 000 Kč se rozhodla o zvýšení základního kapitálu o 1 000 000 Kč, tj. na výši 5 000 000 Kč. Toto zvýšení schválila valná hromada společnosti a k 30. 6. 20X1 proběhl úpis akcií v nominální hodnotě 1 000 000 Kč na akcii + emisní ážio ve výši 10 % nominální hodnoty akcie. Splácení upsaných akcií bylo stanoveno tak, že ke dni úpisu bude splacena polovina

nominální hodnoty + celé emisní ážio a zbytek nominální hodnoty do 31. 12. 20X1. Zápis o změně základního kapitálu byl zapsán ve veřejném rejstříku 31. 7. 20X1.

Obr. 8 Zvýšení základního kapitálu s emisním ážiem

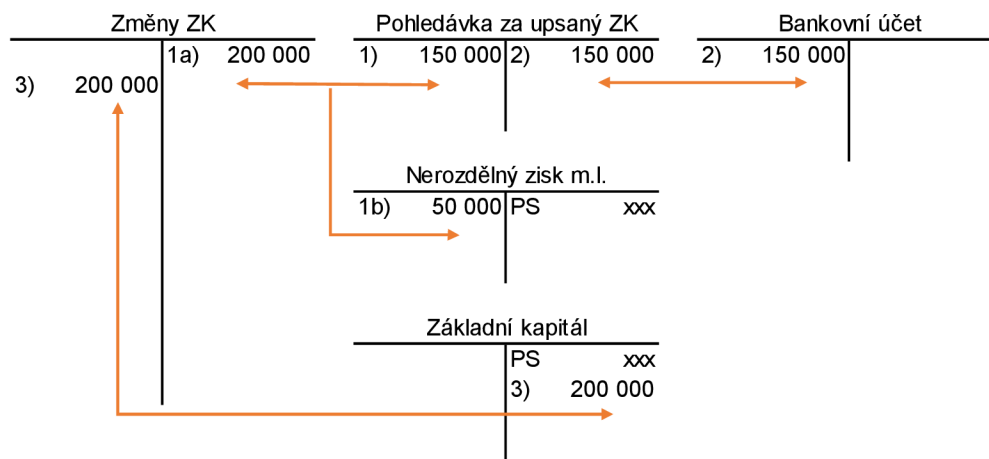
Účetní operace:

- 1) úpis nových vkladů s emisním ážiem k 30. 6. 20X1,
 - 1 a) nominální hodnota,
 - 1 b) emisní ážio,
- 2) úhrada 50 % nominální hodnoty nových vkladů a celého emisního ážia k 30. 6. 20X1,
- 3) zápis zvýšení do veřejného rejstříku k 31. 7. 20X1,
- 4) splacení zbývající části nominální hodnoty k 31. 12. 20X1.

Společnost se může rozhodnout, že bude svým zaměstnancům prodávat akcie za zvýhodněných podmínek – **zaměstnanecké akcie**, s tím, že zaměstnanci nemusí splatit celý emisní kurz akcií (prodej s disážiem). Tato možnost musí být ošetřena příslušným ustanovením ve stanovách akciové společnosti a musí být definováno z jakého zdroje bude disážio vypořádáno, např. ze zvláštního rezervního fondu vytvářeného za tímto účelem, z nerozděleného zisku, z emisního ážia atd. (Müllerová, Šindelář, 2022).

Příklad č. 9: Valná hromada akciové společnosti schválila zvýšení základního kapitálu vydáním a následným prodejem akcií vlastním zaměstnancům. Vydáno bylo 200 ks akcií na jméno o celkové hodnotě 200 000 Kč (nominální hodnota akcie 1 000 Kč). Tyto akcie byly prodány zaměstnancům za cenu 750 Kč za akcii. Rozdíl

mezi nominální hodnotou akcie a částkou zaplacenou zaměstnanci bude vypořádáno z nerozděleného zisku minulých let.

Obr. 9 Zvýšení základního kapitálu prodejem zaměstnaneckých akcií

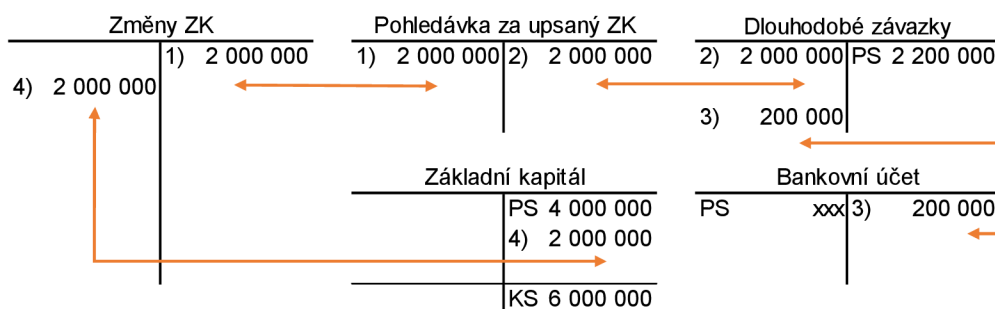
Účetní operace:

- 1) úpis zaměstnaneckých akcií,
 - 1 a) nominální hodnota,
 - 1 b) emisní disážio vypořádané z nerozděleného zisku minulých let,
- 2) úhrada zaplacená zaměstnanci na bankovní účet společnosti,
- 3) zápis zvýšení základního kapitálu do veřejného rejstříku.

K navýšení základního kapitálu může za určitých podmínek dojít na základě dohody s věřitelem o **započtení pohledávky** z upsaného vkladu se závazkem vůči věřiteli. Jedná se z pohledu společnosti o **kapitalizaci závazků**, což umožňuje její oddlužení. Věřitel se tak stává akcionářem společnosti. Dohoda o započtení musí být uzavřena před podáním návrhu na zápis změny výše základního kapitálu do veřejného rejstříku (Müllerová, Šindelář, 2022).

Příklad č. 10: Akciová společnost AB, a.s. se základním kapitálem 4 000 000 Kč se vzhledem k vykázané ztrátě z hospodaření dostala do finančních problémů a nemá dostatek disponibilních zdrojů na uspokojení svých věřitelů. Valná hromada této společnosti rozhodla o navýšení základního kapitálu o 2 000 000 Kč s tím, že toto navýšení bude provedeno na základě dohody o započtení pohledávky z upsaného vkladu společností CD, a.s., která se tak stane akcionářem společnosti AB, a.s. Touto transakcí se umoří část závazku z titulu dlouhodobé půjčky poskytnuté

společností CD, a.s. v celkové výši 2 200 000 Kč (celá nominální výše závazku). Zbytek závazku bude následně uhrazen z běžného účtu. Touto transakcí se společnost CD, a.s. stává akcionářem společnosti AB, a.s. s 33,3% podílem (za předpokladu, že nevlastnila ve společnosti nějaký majetkový podíl, ještě před touto transakcí).

Obr. 10 Zvýšení základního kapitálu započtením pohledávky upisovatele za upsané akcie

Účetní operace:

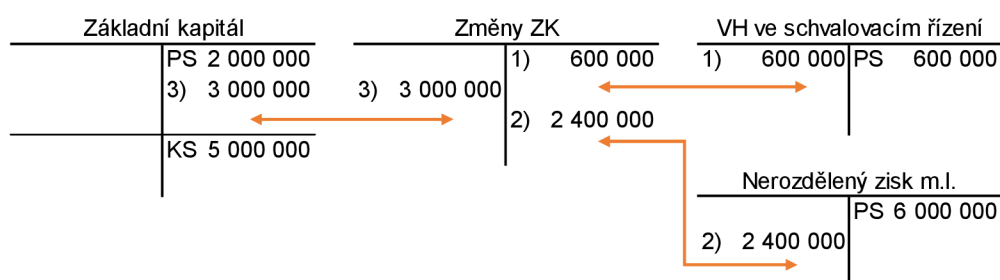
- 1) úpis akcií na zvýšení základního kapitálu,
- 2) dohoda o započtení pohledávky za upsaný ZK a dlouhodobého závazku,
- 3) úhrada zbývající části dlouhodobého závazku z běžného účtu,
- 4) zápis zvýšení základního kapitálu do veřejného rejstříku.

2.2.2 Zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů společnosti

O zvýšení základního kapitálu rozhoduje valná hromada po schválení řádné nebo mimořádné účetní závěrky, která musí být ověřena auditorem s výrokem bez výhrad. K rozhodnutí valné hromady o **zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů** musí dojít nejpozději do šesti měsíců od data sestavení účetní závěrky. Na zvýšení základního kapitálu se podílejí stávající akcionáři v poměru jmenovitých hodnot svých akciových podílů. Zvýšení základního kapitálu je možné realizovat buď **vydáním nových akcií**, které jsou bezplatně rozděleny mezi akcionáře nebo **zvýšením jmenovité hodnoty stávajících akcií**, a to buď jejich **výměnou** nebo **vyznačením vyšší jmenovité hodnoty na současných akciích**. V případě listinných akcií musí představenstvo společnosti vyzvat akcionáře k jejich výměně nebo k předložení za účelem zvýšení jejich jmenovité hodnoty. V případě zaknihovaných akcií je změna provedena zápisem v evidenci zaknihovaných

cenných papírů na základě příkazu společnosti a doložením výpisu z veřejného rejstříku prokazujícím zvýšení základního kapitálu (Müllerová, Šindelář, 2022).

Příklad č. 11: Společnost EF, a.s. vykázala za předchozí účetní období disponibilní zisk 600 000 Kč. Výše základního kapitálu společnosti je 2 000 000 Kč, nerozdělený zisk minulých let činí 6 000 000 Kč. Valná hromada společnosti rozhodla o zvýšení základního kapitálu o 3 000 000 Kč s tím, že na toto zvýšení bude použit výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení a zbývající část bude pokryta z nerozděleného zisku minulých let. Zvýšení základního kapitálu bylo zapsáno do veřejného rejstříku.

Obr. 11 Zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů

Účetní operace:

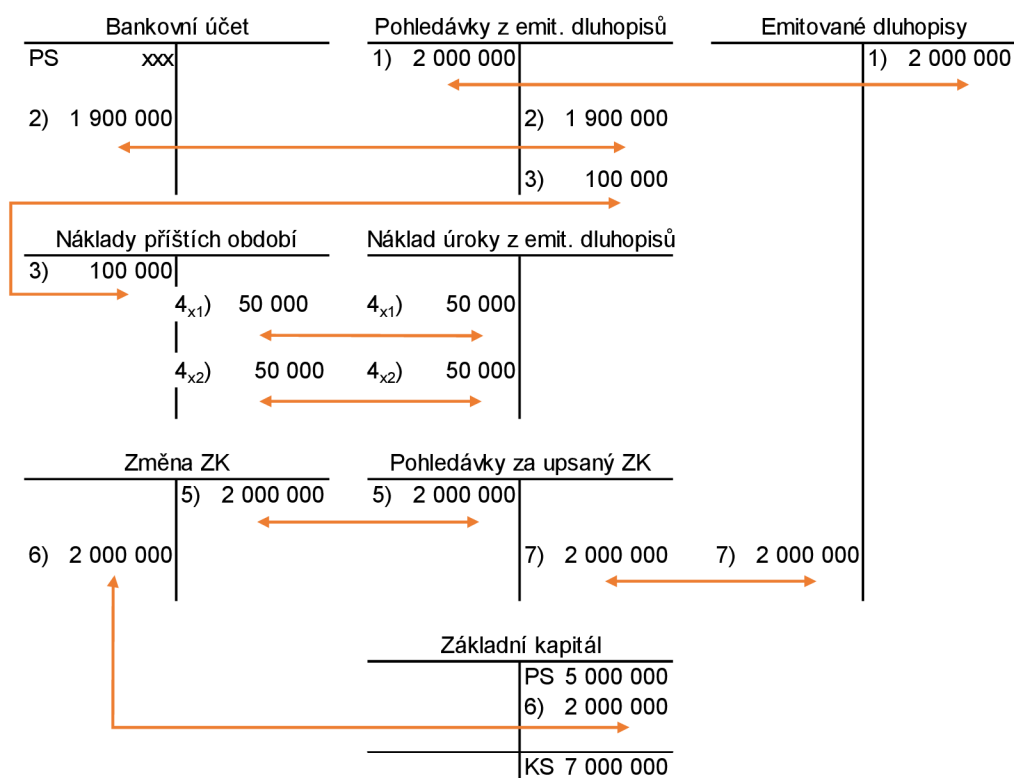
- 1) návrh na zvýšení základního kapitálu rozdělením zisku ve schvalovacím řízení,
- 2) návrh na zvýšení základního kapitálu z nerozděleného zisku minulých let,
- 3) zápis o zvýšení základního kapitálu do veřejného rejstříku.

2.2.3 Podmíněné zvýšení základního kapitálu přeměnou vydaných dluhopisů na akcie

K **podmíněnému zvýšení základního kapitálu** dochází na základě usnesení valné hromady o **vydání vyměnitelných nebo prioritních dluhopisů** a současném zvýšení základního kapitálu v rozsahu uplatnění práv, která jsou s těmito dluhopisy spojena. Ve lhůtě do 30 dnů pak musí představenstvo společnosti podat návrh na zápis usnesení valné hromady o podmíněném zvýšení základního kapitálu do veřejného rejstříku. K vydání dluhopisů nesmí dojít dříve, než je toto usnesení ve veřejném rejstříku zveřejněno. Bezprostředně po uplynutí lhůty pro uplatnění výměnných nebo přednostních práv je představenstvo společnosti povinno podat návrh na zápis změny výše základního kapitálu do veřejného rejstříku. Po provedení

zápisu o zvýšení základního kapitálu ve veřejném rejstříku vydá společnost nové akcie (Müllerová, Šindelář, 2022).

Příklad č. 12: Valná hromada akciové společnosti GH, a.s. se základním kapitálem 5 000 000 Kč přijala usnesení o podmíněném zvýšení základního kapitálu vydáním ročních dluhopisů v celkové nominální hodnotě 2 000 000 Kč k datu 1. 6. 20X1. S těmito dluhopisy je spojeno právo jejich výměny k datu splatnosti za akcie. Úrokový výnos byl stanoven ve výši 5 % p.a. Dluhopisy byly prodány a společnost obdržela za tento prodej na běžný účet částku 1 900 000 Kč. Všichni držitelé dluhopisů uplatňují k datu splatnosti nárok na jejich výměnu za akcie. Společnost vydává 1 000 ks akcií o nominální hodnotě 2 000 Kč za akcii a podává návrh na zápis zvýšení základního kapitálu do veřejného rejstříku. Zvýšení základního kapitálu bylo do veřejného rejstříku zapsáno.

Obr. 12 Podmíněné zvýšení základního kapitálu přeměnou vydaných dluhopisů na akcie

Účetní operace:

- 1) vydání dluhopisů na základě zápisu o podmíněném zvýšení základního kapitálu ve veřejném rejstříku, celková nominální hodnota dluhopisů 2 000 000 Kč,

- 2) prodej a úhrada emisního kurzu dluhopisů kupujícími – budoucími akcionáři ve výši 1 900 000 Kč,
- 3) zaúčtování nákladových úroků z emitovaných dluhopisů na náklady příštích období ve výši 100 000 Kč,
- 4) x1 – zaúčtování nákladových úroků z emitovaných dluhopisů do nákladů období 20X1 ve výši 50 000 Kč,
x2 – zaúčtování nákladových úroků z emitovaných dluhopisů do nákladů období 20X2 ve výši 50 000 Kč,
- 5) zvýšení základního kapitálu v rozsahu práv spojených s dluhopisy ve výši 2 000 000 Kč,
- 6) zápis o zvýšení základního kapitálu do veřejného rejstříku,
- 7) vydání akcií akcionářům výměnou za dluhopisy.

2.3 Snížení základního kapitálu

Ke **snížení základního kapitálu** může dojít pouze na základě rozhodnutí valné hromady, které musí definovat důvod snížení, rozsah a způsob jakým bude snížení základního kapitálu provedeno (Müllerová, Šindelář, 2022).

Důvody snížení základního kapitálu (Müllerová, Šindelář, 2022):

- vypořádání ztráty minulých let (deklaratorní snížení),
- překapitalizace společnosti (efektivní snížení),
- nabytí vlastních akcií a jejich následné zrušení.

Způsoby snížení základního kapitálu (Müllerová, Šindelář, 2022):

- zrušením vlastních akcií nebo zatímních listů,
- snížením jmenovité hodnoty všech akcií,
- vzetím akcií z oběhu,
- upuštěním od vydání akcií.

O snížení se vždy účtuje až po zápisu snížení základního kapitálu do veřejného rejstříku. V případě, že dochází ke snížení základního kapitálu snížením jmenovité hodnoty akcií, změnu ocenění ve svém účetnictví investoři nezohledňují (Müllerová, Šindelář, 2022).

2.3.1 Snížení základního kapitálu zrušením vlastních akcií nebo snížením jmenovité hodnoty akcií

Společnost použije pro **snížení základního kapitálu** přednostně **vlastní akcie**⁵ nebo **zatímní listy**. Pokud měly akcie listinnou podobu, dojde k jejich zničení. V případě zaknihovaných cenných papírů podá společnost příkaz k jejich zrušení v centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů (Müllerová, Šindelář, 2022).

Pokud společnost přistoupí ke snížení jmenovité hodnoty akcií, provede se toto snížení rovnoměrně u všech akcií. V případě listinných akcií proběhne snížení jejich výměnou za akcie s nižší jmenovitou hodnotou nebo vyznačením nové jmenovité hodnoty na stávajících akciích. V případě zaknihovaných akcií je změna provedena zápisem v evidenci zaknihovaných cenných papírů na základě příkazu společnosti a doložením výpisu z veřejného rejstříku prokazujícím snížení základního kapitálu. Jestliže společnost vlastní akcie nebo zatímní listy ve svém majetku nemá nebo je jejich hodnota nedostačující vzhledem ke snížení základního kapitálu, musí přistoupit ke **snížení jmenovité hodnoty akcií** nebo ke **vzetí akcií z oběhu**. (Müllerová, Šindelář, 2022).

Příklad č. 13: Akciová společnost vykázala ztrátu minulých let ve výši 2 000 000 Kč. Základní kapitál společnosti byl 10 000 000 Kč, společnost má v účetní evidenci vlastní akcie ve výši 1 000 000 Kč. Z důvodu vypořádání ztráty minulých let a zrušení vlastních akcií, rozhodla valná hromada společnosti o snížení základního kapitálu o 3 000 000 Kč. Snížení základního kapitálu bylo zapsáno do veřejného rejstříku.

⁵ Společnost může nabývat vlastní akcie za předpokladu, že byl zcela splacen jejich emisní kurz a nabytí vlastních akcií schválila valná hromada. Usnesení valné hromady musí také upravovat podrobnosti nabytí, tj. počet akcií a jejich jmenovitou hodnotu, dobu, po kterou může společnost akcie nabývat – nesmí být delší než 5 let, nejvyšší a nejnižší cenu (ZOK § 301 odst. 2).

Bez předchozího schválení valné hromady může společnost nebývat vlastní akcie za účelem odvrácení značné a bezprostřední újmy (ZOK § 304 odst. 1).

Souhlasu valné hromady k nabytí vlastních akcií není potřeba také v případě, kdy jsou nabývány za účelem jejich následného prodeje zaměstnancům. Ke zcizení takto nabytých akcií musí dojít do jednoho roku od jejich nabytí (ZOK § 305).

Neuhrazená ztráta minulých let		Změny základního kapitálu		Základní kapitál	
PS	2 000 000	1) 2 000 000	1) 2 000 000	2) 3 000 000	PS 10 000 000
KS	0				KS 7 000 000
Vlastní akcie					
PS	1 000 000	3) 1 000 000	3) 1 000 000		
KS	0				

Obr. 13 Snížení základního kapitálu úhradou ztráty z minulých let a zrušením vlastních akcií

Účetní operace:

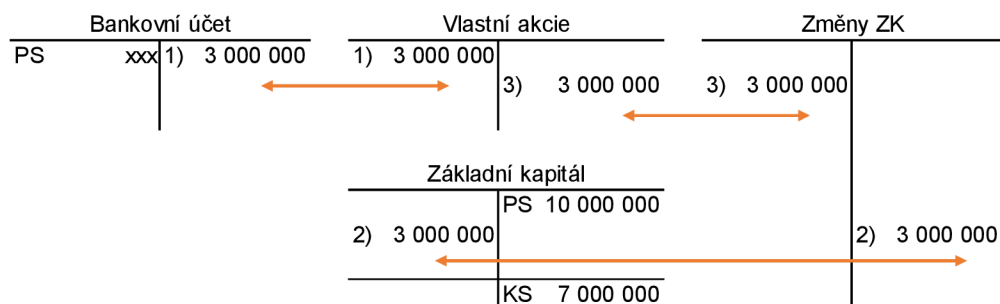
- 1) rozhodnutí valné hromady o snížení základního kapitálu vypořádáním ztráty minulých let a zrušením vlastních akcií,
- 2) zápis o snížení základního kapitálu do veřejného rejstříku,
- 3) zrušení vlastních akcií.

2.3.2 Snížení základního kapitálu vzetím akcií z oběhu

Pokud to dovolují stanovy společnosti je možno ke snížení základního kapitálu použít **náhodný výběr akcií formou losování**. Vzetí akcií z oběhu na základě losování musí být předem zveřejněno, zaknihované akcie musí být očíslovány a průběh a výsledky losování musí být osvědčeny notářem. Následně podá společnost návrh na zrušení vylosovaných akcií v evidenci zaknihovaných cenných papírů. Za zrušené akcie musí společnost zaplatit hodnotu ve výši stanovené znaleckým posudkem (Müllerová, Šindelář, 2022).

Další možností vzetí akcií z oběhu je na základě **veřejného návrhu akcionářům**. V tomto případě valná hromada společnosti stanoví, zda dojde ke snížení základního kapitálu v rozsahu jmenovitých hodnot akcií vzatých z oběhu nebo dojde ke snížení o pevnou částku. Valná hromada dále určí, zda půjde o **úplatný** nebo **bezúplatný způsob vzetí akcií z oběhu**. V případě úplatného způsobu je kupní cena splatná do 3 měsíců od zápisu změny do veřejného rejstříku. Stanovení výkupní ceny akcií ovlivňuje způsob účtování vzetí akcií z oběhu. **Výkupní cena** akcií může být stanovena na úrovni jmenovité hodnoty akcií nebo mohou být akcie vykupovány za jinou cenu (Müllerová, Šindelář, 2022).

Příklad č. 14: Valná hromada akciové společnosti rozhodla na základě návrhu akcionářů o snížení základního kapitálu o částku 3 000 000 Kč stažením z oběhu 300 ks akcií o jmenovité hodnotě 10 000 Kč za akcii. Základní kapitál společnosti činí 10 000 000 Kč. Akciová společnost vykoupí akcie za nominální hodnotu. Snížení základního kapitálu bylo zapsáno ve veřejném rejstříku.

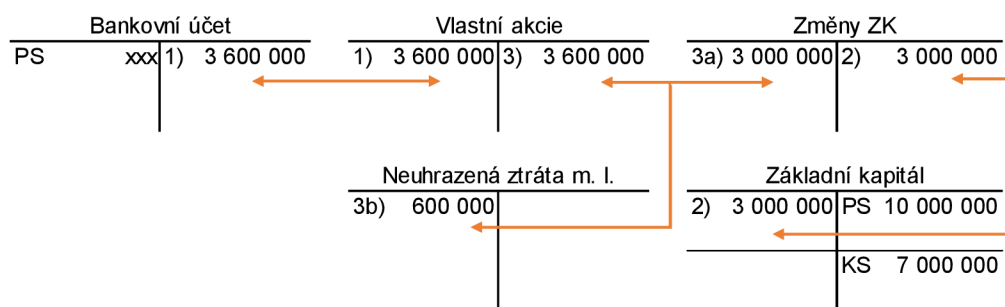
Obr. 14 Snížení základního kapitálu výkupem akcií za jmenovitou hodnotu

Účetní operace:

- 1) výkup akcií za nominální hodnotu,
- 2) zápis nové výše základního kapitálu do veřejného rejstříku,
- 3) zrušení/zničení vlastních akcií.

V případě výkupu akcií za jinou cenu, než odpovídá jejich nominální hodnotě, dojde na základě valné hromady k vypořádání tohoto rozdílu s příslušným účtem vlastního kapitálu. V případě výkupu za nižší cenu, než je nominální hodnota, půjde z pravidla o účet nerozdělený zisk z minulých let. Pokud nerozdělený zisk minulých let nevykazuje dostatečný zůstatek, bude tento rozdíl zaúčtován na účet neuhrazená ztráta minulých let (Müllerová, Šindelář, 2022).

Příklad č. 15: Valná hromada akciové společnosti rozhodla na základě návrhu akcionářů o snížení základního kapitálu o částku 3 000 000 Kč stažením z oběhu 300 ks akcií o jmenovité hodnotě 10 000 Kč za akcii. Základní kapitál společnosti činí 10 000 000 Kč. Akciová společnost vykupuje jednu akcii 12 000 Kč. Snížení základního kapitálu bylo zapsáno ve veřejném rejstříku.

Obr. 15 Snížení základního kapitálu výkupem akcií za vyšší cenu, než je jejich jmenovitá hodnota

Účetní operace:

- 1) výkup vlastních akcií za vyšší cenu, než je jmenovitá hodnota,
- 2) zápis o snížení základního kapitálu do veřejného rejstříku,
- 3) zrušení/zničení akcií a zaúčtování rozdílu mezi výkupní cenou a jmenovitou hodnotou akcií proti neuhrazené ztrátě z minulých let.

2.3.3 Snížení základního kapitálu upuštěním od vydání akcií

V případě, že jsou upisovatelé v prodlení se splacením emisního kurzu akcií, může valná hromada společnosti rozhodnout o **snížení základního kapitálu upuštěním od vydání akcií**. Představenstvo společnosti vyzve upisovatele, který je v prodlení s úhradou k navrácení zatímního listu s tím, že společnost upustila od vydání akcií. Po zápisu snížení základního kapitálu do veřejného rejstříku má upisovatel nárok na vrácení jím uhrazeného emisního kurzu nevydaných akcií (Müllerová, Šindelář, 2022).

Příklad č. 16: Valná hromada společnosti se základním kapitálem ve výši 10 000 000 Kč rozhodla o jeho zvýšení o částku 3 000 000 Kč. Akcie upsala společnost X, s.r.o., získala zatímní listy a zaplatila část emisního kurzu ve výši 2 000 000 Kč. Vzhledem k finančním problémům se společnost X, s.r.o. dostala do prodlení s úhradou doplatku emisního kurzu ve výši 1 000 000 Kč. Zvýšení základního kapitálu bylo zapsáno do veřejného rejstříku. Emitent se s ohledem na finanční problémy společnosti X, s.r.o. rozhodl o upuštění od vydání akcií ve výši nesplacené části emisního kurzu. Společnost X, s.r.o. vrátila zatímní listy v hodnotě 3 000 000 Kč a získala akcie v hodnotě 2 000 000 Kč. Snížení základního kapitálu bylo zapsáno do veřejného rejstříku.

3 Praktická část – Analýza účetních závěrek vybraného vzorku obchodních korporací

Praktická část bakalářské práce se zaměřuje na analýzu účetních závěrek vybraných podniků podnikajících v České republice, s cílem potvrzení stanovené hypotézy: „Více než 20 % společností, které vlastní majetkové cenné papíry představující účasti s rozhodujícím nebo podstatným vlivem, oceňuje tyto cenné papíry metodou ekvivalence.“ K výběru vhodného vzorku se vycházelo z žebříčku společností dle obratu zveřejněném v rámci soutěže CZECH TOP 100 za rok 2021. Tento žebříček vyhlašuje každoročně sdružení CZECH TOP 100 (dnes akciová společnost), které vzniklo v roce 1993 s cílem poskytovat odborný, rychlý, stručný a dostatečně reprezentativní přehled o nejvýznamnějších společnostech české ekonomiky. Hlavním záměrem sdružení je poskytovat věrohodné informace nejen o jednotlivých podnikatelských subjektech, ale také o vývoji hospodářství v ČR. Sdružení CZECH TOP 100 vyhlašuje různé žebříčky českých firem založené na vyhodnocení vybraných ekonomických ukazatelů a dalších objektivních měřítek, ale také zprostředkovává obchodní kontakty mezi domácími a zahraničními subjekty (CZECH TOP 100, 2023).

3.1 Postup provedení analýzy účetních závěrek vybraných společností

Informace pro analýzu o způsobu účtování majetkových cenných papírů dle ČÚS u vybraných TOP 100 podniků budou čerpány z účetních závěrek za rok 2021 zveřejněných ve veřejném obchodním rejstříku a sbírce listin na portálu justice.cz. Zde je možné dohledat veřejně dostupné informace o jednotlivých společnostech včetně jejich účetních závěrek.

U každého vybraného podniku bude posouzeno, jakým způsobem účetní jednotka sestavuje účetní výkazy a účetní závěrku. Společnosti budou rozděleny dle toho, zda sestavují účetní závěrku dle ČÚS nebo na základě mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS). Dále bude provedena analýza účetních závěrek s důrazem na vlastnictví majetkových cenných papírů (krátkodobých i dlouhodobých). Firmy, které nevlastní žádné majetkové cenné papíry nebo zveřejňují pouze konsolidovanou účetní závěrku budou z další analýzy vyloučeny.

3.2 Analýza TOP 100 společností dle tržeb 2021

V první fázi analýzy byla zjišťována právní forma zkoumaných společností a sestaven žebříček jejich četností. Bylo zjištěno, že v analyzovaném žebříčku CZECH TOP 100 společností nejvíce převažuje právní forma akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným (viz Tab. 1).

Tab. 1 Rozdělení společností dle právní formy

Právní forma společnosti	Počet
Akciová společnost	48
Společnost s ručením omezeným	39
Příspěvková organizace	3
Státní podnik/organizace	3
Skupina	3
Odštěpený závod	1
Veřejná obchodní společnost	1
Družstvo	1
Evropská společnost	1
Celkem	100

Zdroj: Data získaná z účetních závěrek, doplněno o vlastní úpravy

Následným podrobným zkoumáním účetních závěrek vybraných společností bylo zjištěno, že ze zvoleného žebříčku CZECH TOP 100 společností dle tržeb za rok 2021 celkem 78 společností sestavuje účetní výkazy podle českých účetních standardů⁶, 16 společností sestavuje účetní výkazy podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví⁷ a u zbývajících 6 subjektů z uvedeného žebříčku se účetní výkazy nepodařilo vůbec dohledat⁸.

Společnosti sestavující účetní závěrku podle IFRS a společnosti, u kterých nebyla účetní závěrka nalezena, byly z dalšího zkoumání vyřazeny.

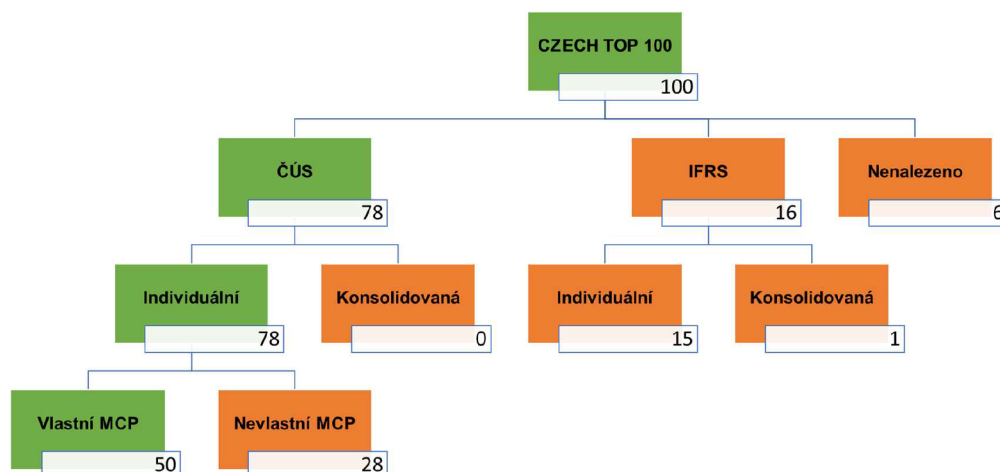
Další zkoumání účetních závěrek společností, které sestavují účetní závěrky podle českých účetních standardů, bylo zaměřeno na zjištění vlastnictví majetkových cenných papírů. Tímto zkoumáním bylo zjištěno, že ze 78 společností účtující dle ČÚS vykazuje cenné papíry ve svých účetních závěrkách 50 společností. Zbýlých

⁶ Všechny tyto společnosti zveřejňují individuální účetní závěrky.

⁷ Společnost Philip Morris CR a.s. vykazuje pouze konsolidovanou účetní závěrku.

⁸ Jedná se o společnosti Bosch Group ČR, Veolia Voda CR, Fakultní nemocnice v Motole, Fakultní nemocnice Brno, KRONOSPAN Group Jihlava a Fakultní nemocnice Ostrava.

28 společností účtujících dle ČÚS a nevlastních majetkové cenné papíry bylo z dalšího zkoumání vyřazeno.

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných z účetních závěrek za rok 2021

Obr. 17 Rozdělení TOP 100 společností podle metody sestavení účetní závěrky a vlastnictví majetkových cenných papírů

K podrobné analýze způsobu účtování a oceňování majetkových cenných papírů bylo tedy vybráno celkem 50 společností účtujících dle českých účetních standardů a současně vlastnících majetkové podíly v dalších společnostech.

Další analýzou bylo zjištěno, že se v tomto vzorku účetních jednotek nachází 29 akciových společností⁹, 18 společností s ručením omezeným a 3 ostatní společnosti¹⁰ (viz Tab. 2).

⁹ Mezi akciové společnosti byla zařazena i společnost ALPIQ ENERGY SE, která má právní formu evropská společnost.

¹⁰ Do skupiny ostatních společností jsou zařazeny subjekty s následující právní formou: státní podniky a družstvo.

Tab. 2 Zastoupení společností dle právní formy v podrobné analýze účetních závěrek

Společnosti v podrobné analýze ÚZ	Počet	Vyjádřeno v %
Akciové společnosti	29	58 %
Společnosti s ručením omezeným	18	36 %
Ostatní	3	6 %
Celkem	50	100 %

Zdroj: Data získaná z účetních závěrek, doplněno o vlastní úpravy

Vzhledem k převažujícímu zastoupení akciových společností a společností s ručením omezeným je další část práce zaměřena především na analýzu účetních závěrek těchto společností.

3.3 Analýza účetních závěrek akciových společností

V dalším kroku byla analýza zaměřena na rozdělení majetkových cenných papírů v účetnictví vybrané skupiny společností s ohledem na skupiny vlivu, tj. podílu investora na základním kapitálu emitenta a jeho práva na rozhodování o chodu a řízení společnosti (viz Tab. 3).

Tab. 3 Podíly na základním kapitálu držené akciovými společnostmi

Držené podíly	Počet	Vyjádřeno v %
Rozhodující vliv	27	93 %
Podstatný vliv	14	48 %
Menšinový vliv	16	55 %

Zdroj: Data získaná z účetních závěrek, doplněno o vlastní úpravy

Z tabulky je patrná převažující držba majetkových účastí v ovládaných a řízených společnostech, a to celkem u 27 akciových společností z analyzovaného vzorku, což činí 93 %. Největší majetkové podíly s rozhodujícím vlivem vykazuje k 31. 12. 2021 Energetický a průmyslový holding, a.s. a to ve výši 116 349 mil. Kč. Společnost vykazuje k tomuto datu majetkové účasti v 18 společnostech, které plně ovládá přímo nebo prostřednictvím jiné 100 % vlastněné dceřiné společnosti. Druhou společností vykazující největší majetkové účasti s rozhodujícím vlivem ke konci roku 2021 je společnost AGROFERT, a.s. a to ve výši 33 243 mil. Kč. Jedná se celkem o 62 společností (44 tuzemských a 18 zahraničních), u drtivé většiny z nich jde o 100% majetkovou účast. Kromě toho tato společnost eviduje majetkové

podíly s podstatným vlivem, a to ve výši 925 mil. Kč v celkem 3 společnostech (majetková účast 24 % až 50 %) a menšinové podíly ve výši téměř 23 mil. Kč v dalších 4 společnostech.

Tyto dvě společnosti dohromady vykazují významnou část majetkových účastí s rozhodujícím nebo podstatným vlivem ve sledovaném vzorku akciových společností. Hodnota jejich majetkových účastí dosahuje téměř 70 % všech majetkových účastí analyzovaných akciových společností.

V dalším kroku byla provedena analýza zvolené metody oceňování majetkových účastí vybraných společností k rozvahovému dni (viz Tab. 4).

Tab. 4 *Ocenění majetkových účastí s rozhodujícím a podstatným vlivem u akciových společností*

Metoda ocenění	Počet	Vyjádřeno v %
Pořizovací cena	22	76 %
Metoda ekvivalence	7	24 %

Zdroj: Data získaná z účetních závěrek, doplněno o vlastní úpravy

Analýzou používaných metod oceňování bylo zjištěno, že nejvíce akciových společností oceňuje majetkové účasti s rozhodujícím a podstatným vlivem pořizovací cenou a v případě poklesu účetní hodnoty majetkové účasti považuje rozdíl za dočasné snížení hodnoty, který vykáže tvorbou opravné položky. Touto metodou se cenné papíry oceňují při pořízení. Ocenění pořizovací cenou zahrnuje cenu pořízení cenného papíru a vedlejší náklady, které souvisejí s jeho pořízením např. provize makléřům, poplatky za zprostředkování a poradenství.

Metodu ocenění pořizovací cenou zvolilo pro oceňování majetkových cenných papírů celkem 22 společností, což činí 76 %. Z účetních závěrek společností nelze zjistit důvod volby této metody ocenění majetkových podílů k rozvahovému dni. Je však velmi pravděpodobné, že důvodem je především nízká náročnost, jednoduchost, nemožnost zjistit výši vlastních kapitálů nebo počtů hlasovacích práv jednotlivých majetkových účastí k rozvahovému dni, případně snaha o úsporu nákladů vynaložených na zjišťování potřebných informací. Značná část společností, které se rozhodly pro oceňování majetkových účastí ve společnostech s rozhodujícím a podstatným vlivem vlastní větší množství takových účastí. Jako

příklad lze uvést již zmíněné společnosti Energetický a průmyslový holding, a.s. s podílem v 18 společnostech nebo společnost AGROFERT, a.s., která má majetkový podíl v 62 společnostech. Z tohoto lze usoudit, že volba metody ocenění pořizovací cenou je do jisté míry ovlivněna také množstvím držaných podílů.

Další používanou metodou ocenění majetkových účastí s rozhodujícím a podstatným vlivem k datu účetní závěrky je metoda ekvivalence. Metoda ekvivalence je založena na oceňování majetkových podílů v závislosti na výši vlastního kapitálu společnosti, ve které má investor majetkovou účast, a to v závislosti na výši této účasti. Pokud se investor rozhodne pro ocenění určité skupiny majetkových cenných papírů touto metodou, musí ji použít pro ocenění všech takových majetkových podílů (§ 27 odst. 5 ZoÚ). Tuto metodu si zvolilo ze zkoumaného vzorku společností celkem 7 akciových společností, což odpovídá 24 %.

Ze zjištěných hodnot je patrné, že v případě akciových společností došlo k potvrzení stanovené hypotézy tedy, že více jak 20 % akciových společností oceňuje své majetkové podíly metodou ekvivalence.

Mezi nejvýznamnější společnosti, které si zvolily pro ocenění svých majetkových účastí metodu ekvivalence patří společnost DEK a.s., která vykazuje ve své účetní závěrce k 31. 12. 2021 celkem 21 majetkových účastí a dále společnost METRANS, a.s. s 12 majetkovými účastmi. Další společnosti, které se rozhodly pro oceňování majetkových podílů metodou ekvivalence vlastní maximálně 4 majetkové účasti s rozhodujícím vlivem. Důvodem pro tak nízké použití této metody ocenění může být relativně velká náročnost a nákladnost zjišťování výše vlastního kapitálu u všech majetkových podílů k datu účetní závěrky a povinnost použití této metody pro všechny majetkové účasti zařazené do konkrétní skupiny cenných papírů.

U společnosti Mountfield a.s. bylo zjištěno, že od roku 2017 zveřejňuje ve sbírce listin pouze auditované účetní výkazy bez přílohy k účetní závěrce. Není tedy k dispozici dokument, ve kterém by společnost jednoznačně zveřejňovala používané metody oceňování majetku a závazků a další informace běžně zjistitelné z přílohy k účetní závěrce.

Analýzou rozvahy k 31. 12. 2021 společnosti Mountfield a.s. bylo zjištěno, že hodnota dlouhodobého finančního majetku se oproti roku 2020 zvýšila

o 96 218 tis. Kč. Dohledáním rozvahové položky Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků, v pasivech ve vlastním kapitálu této společnosti bylo zjištěno její navýšení o hodnotu 96 217 tis. Kč. Z těchto srovnatelných hodnot se dalo vyčíst, že společnost pro přecenění svých majetkových podílů používá metodu ekvivalence¹¹. Na základě tohoto zjištění byla firma Mountfield a.s. zahrnuta do skupiny akciových společností, které používají k ocenění majetkových cenných papírů metodu ekvivalence.

3.4 Analýza účetních závěrek společností s ručením omezeným

Analýza účetních závěrek zaměřená na vykazované majetkové účasti s ohledem na skupiny vlivu u společností s ručením omezeným vykázala obdobné výsledky jako v případě akciových společností (viz Tab. 5).

Tab. 5 Podíly na základním kapitálu držené společnostmi s ručením omezeným

Držené podíly	Počet	Vyjádřeno v %
Rozhodující vliv	13	72 %
Podstatný vliv	7	39 %
Menšinový vliv	5	28 %

Zdroj: Data získaná z účetních závěrek, doplněno o vlastní úpravy

Z tabulky je patrná, podobně jako v případě akciových společností, výrazně převažující držba majetkových účastí v ovládaných řízených společnostech. Cenné papíry s touto podobou vlivu ve svém účetnictví vykazuje k 31. 12. 2021 celkem 13 společností s ručením omezeným, tj. více než 72 % všech analyzovaných společností tohoto typu. Cenné papíry s podstatným vlivem vykazuje celkem 7 společností, tj. téměř 39 %. Největší majetkové podíly s rozhodujícím vlivem vykazuje společnost Nestlé Česko s.r.o. a to v celkové výši téměř 2 070 mil. Kč ve dvou společnostech, v každé se 100% majetkovou účastí. Druhou společností s ručením omezeným, která vykazuje největší majetkové účasti s rozhodujícím a podstatným vlivem je společnost PHOENIX lékárenský velkoobchod, s.r.o. Tato společnost vykazuje 100% podíly ve dvou dceřiných společnostech v celkové výši 1 789 mil. Kč a dále vykazuje 33,3% majetkový podíl (podstatný vliv) v další

¹¹ Rozdíl 1 tis. Kč bude s největší pravděpodobností chyba v zaokrouhlení, které bylo provedeno tak, aby se aktiva rovnala pasívům bez ohledu na provázené vazby rozvahových položek.

společnosti ve výši 345 tis. Kč. Společnost uplatňuje hospodářský rok, účetní období končící k 31. 1. 2022. Třetí společností vykazující nejvyšší podíly s rozhodujícím a podstatným vlivem je společnost Continental Barum s.r.o. Tato společnost vykazuje 100% majetkový podíl (rozhodující vliv) ve výši 1 398 mil. Kč, dále 49% majetkový podíl (podstatný vliv) ve výši 25 mil. Kč a dále menšinový podíl ve dvou společnostech (17 % a 20 %) v celkové výši 12 mil. Kč.

Hodnota vykazovaných majetkových účastí výše uvedených společností dosahuje téměř 70 % majetkových účastí s rozhodujícím nebo podstatným vlivem všech analyzovaných společností s ručením omezeným.

Analýza použité metody oceňování majetkových účastí s rozhodujícím a podstatným vlivem u vybraných společností s ručením omezeným ukázala podobně jako u akciových společností naprostou převahu ocenění pořizovací cenou (viz Tab. 6).

Tab. 6 Ocenění majetkových účastí s rozhodujícím a podstatným vlivem u společností s ručením omezeným

Metoda ocenění	Počet	Vyjádřeno v %
Pořizovací cena	17	94 %
Metoda ekvivalence	1	6 %

Zdroj: Data získaná z účetních závěrek, doplněno o vlastní úpravy

Metodu ocenění pořizovací cenou zvolilo pro oceňování majetkových cenných papírů celkem 17 společností s ručením omezeným ze zkoumaného vzorku, což činí 94 %. Stejně jako u akciových společností nelze z účetních závěrek zjistit důvody volby této metody ocenění. Důvodem může být pravděpodobně její jednoduchost a snaha o úsporu nákladů účetní jednotky.

Metodu ocenění ekvivalencí pro ocenění majetkových účastí s rozhodujícím a podstatným vlivem uplatňuje pouze společnost Continental Barum s.r.o. a to pro ocenění 100% majetkové účasti s rozhodujícím vlivem ve společnosti ContiTrade Services s.r.o. a 49% majetkové účasti s podstatným vlivem ve společnosti BAWE, spol. s r.o. Metoda ocenění ekvivalencí se může uplatnit v případě majetkových účastí v řízených společnostech.

Ze zjištěných hodnot je zřejmé, že v případě společností s ručením omezeným nedošlo k potvrzení stanovené hypotézy, protože metodu ekvivalence si pro ocenění majetkových cenných papírů zvolilo pouze 6 % těchto společností.

3.5 Analýza účetních závěrek ostatních společností

Do skupiny ostatních společností, tj. firem, které nejsou ani akciovou společností ani společností s ručením omezeným, mají cenné papíry a účetní závěrku vykazují podle ČÚS, patří Česká pošta, s.p., Lesy České republiky, s.p. a COOP Centrum družstvo. Všechny tři společnosti oceňují své majetkové účasti k datu účetní závěrky pořizovací cenou a v případě snížení hodnoty účtují o opravných položkách.

3.6 Vyhodnocení výsledků

Analýzou účetních závěrek společností vlastnících majetkové cenné papíry bylo zjištěno, že významná většina firem oceňuje své majetkové podíly v pořizovacích cenách, a to bez ohledu na jejich právní formu. Tuto metodu oceňování používá 72 % akciových společností a 94 % společností s ručením omezeným. Druhá nejčastěji používaná metoda ocenění majetkových podílů je metoda ekvivalence, kterou používá 25 % akciových společností a 6 % společností s ručením omezeným. Stanovenou hypotézu se podařilo potvrdit v případě akciových společností, společností s ručením omezeným a ostatní společnosti oceňování metodu ekvivalence používají v mnohem menší míře.

Přestože metoda ekvivalence poskytuje přesnější informace o aktuálních hodnotách majetkových podílů firem, není v praxi tak rozšířená jako metoda ocenění pořizovací cenou. Upřednostňování oceňování pořizovací cenou je pravděpodobně dáno jednoduchostí a nízkou nákladovou náročností této metody. Menší zastoupení metody ekvivalence může být způsobeno náročností při získávání informací o výši vlastního kapitálu společností nebo počtů hlasovacích práv u majetkových účastí pod rozhodujícím a podstatným vlivem k datu účetní uzávěrky a dále povinností účetní jednotky oceňovat touto metodou všechny cenné papíry stejné skupiny.

Společnost Mountfield a.s. od roku 2017 nezveřejňuje ve sbírce listin přílohy k účetní závěrce, ale pouze auditované účetní výkazy. Z žádného veřejně

dostupného dokumentu nebylo tedy možné zjistit, jakou metodu tato společnost pro ocenění majetkových cenných papírů používá. Z rozboru změny hodnoty dlouhodobého finančního majetku uvedené v rozvaze společnosti k 31. 12. 2021 a jeho porovnáním se změnou oceňovacích rozdílů z přecenění majetku a závazků ve stejném výkazu bylo zjištěno použití metody ekvivalence. Na základě tohoto zjištění byla firma Mountfield a.s. zahrnuta do skupiny akciových společností, které používají k ocenění majetkových cenných papírů metodu ekvivalence.

Závěr

Cenné papíry v podstatě představují „listiny“, prostřednictvím kterých mohou jejich majitelé uplatňovat určitý právní nárok, který je s nimi spojený. Ve své podstatě představují práva vlastníka vůči emitentovi, který cenný papír vydal. Vydáním cenných papírů naopak vzniká závazek jejich emitenta plnit práva s nimi spojená. Cenný papír tak vytváří vztah mezi jeho vlastníkem (investorem) a emitentem. Význam cenných papírů je v tom, že emitent získá volné finanční prostředky potřebné pro své podnikání a investor naopak může své dočasně nepotřebné prostředky investovat a zhodnocovat.

Cílem bakalářské práce bylo představit oceňování, účtování a vykazování majetkových cenných papírů dle českých účetních standardů z pohledu investora a také z pohledu emitenta.

Majetkové cenné papíry z pohledu investora se oceňují ke dni uskutečnění účetního případu pořizovací cenou, která zahrnuje i vedlejší pořizovací náklady, jako např. poplatky makléřům, poradcům a burzám. Takto jsou oceňovány při pořízení všechny skupiny dlouhodobých i krátkodobých cenných papírů, tj. majetkové účasti, cenné papíry k obchodování i realizovatelné majetkové cenné papíry. Ke dni sestavení účetní závěrky má investor možnost použít ocenění majetkových cenných papírů metodou ekvivalence nebo pořizovací cenou. Volba metody ocenění závisí na zařazení majetkových cenných papírů a na délce jejich držby v účetnictví investora.

Metoda ekvivalence znamená úpravu hodnoty majetkových cenných papírů na hodnotu odpovídající výši účasti investora na vlastním kapitálu společnosti, v níž drží investor majetkovou účast. Změny v ocenění touto metodou jsou zachyceny ve vlastním kapitálu investora, a to v kapitálových fondech ve fondu z přecenění. Metoda ekvivalence umožňuje vykázanou hodnotu cenných papírů snižovat, ale i zvyšovat nad úroveň jejich pořizovací ceny.

Model pořizovací ceny umožňuje v případě, kdy dojde k přechodnému snížení hodnoty cenných papírů vykázat toto snížení tvorbou opravné položky, a jejím čerpáním, v případě, že toto přechodné snížení pomine. K přecenění nad úroveň pořizovací ceny u tohoto modelu oceňování nesmí dojít.

Při vyřazení cenných papírů se v případě ocenění metodou ekvivalence musí oceňovací rozdíl nejprve rozpustit a následně vyřadit cenný papír v pořizovací ceně do nákladů. V případě ocenění pořizovací cenou je nutné nejprve zrušit opravnou položku, pokud byla vytvořena, a následně se cenný papír v historické ceně zaúčtuje do nákladů.

Na straně emitenta souvisí majetkové cenné papíry především se základním kapitálem společnosti. Základní kapitál akciové společnosti se oceňuje v nominální hodnotě emitovaných akcií, která se může lišit od emisního kurzu jednotlivých akcií, tzv. emisní ážio. Minimální výše základního kapitálu u akciových společnostech stanovena zákonem o obchodních korporacích je 2 mil. Kč případně 80 tis. EUR. V průběhu své činnosti může docházet k navyšování nebo naopak snižování základního kapitálu, nikdy ale nesmí jeho hodnota klesnout pod zákonem stanovenou minimální výši. Zvýšení základního kapitálu může být emitentem provedeno např. upsáním nových akcií, použitím vlastních zdrojů nebo přeměnou vydaných dluhopisů na akcie. Ke snížení základního kapitálu akciové společnosti může dojít např. zrušením vlastních akcií, snížení jmenovité hodnoty akcií, vzetím akcií z oběhu nebo upuštěním od vydání akcií. Všechny tyto operace se základním kapitálem podléhají rozhodnutí valné hromady.

V praktické části byla provedena analýza účetních závěrek skupiny společností. Jako vhodný soubor firem byl zvolen žebříček nejvýznamnějších 100 firem podle obrátu za rok 2021 vyhlášený sdružením CZECH TOP 100. V rámci analýzy byl tento žebříček očištěn o společnosti, u kterých se nepodařilo účetní závěrku dohledat, dále o společnosti, které sestavují účetní závěrku dle IFRS a o společnosti, které žádné majetkové cenné papíry nevidují. Tímto očištěním byl získán konečný soubor účetních jednotek pro provedení podrobné analýzy v počtu 50 firem. Účetní jednotky v očištěném žebříčku byly rozděleny do skupin podle právní formy a byla provedena podrobná analýza jejich účetních závěrek.

U skupiny akciových společností bylo ze získaných informací zjištěno, že 76 % z nich používá jako oceňovací metodu majetkových podílů pořizovací cenu a 24 % metodu ekvivalence. U této skupiny firem došlo k prokazatelnému potvrzení hypotézy, že více než 20 % akciových společností, které vlastní majetkové cenné papíry představující účasti s rozhodujícím nebo podstatným vlivem, oceňuje tyto cenné papíry metodou ekvivalence.

Převažující metoda oceňování majetkových podílů pořizovací cenou byla zjištěna také u skupiny společností s ručením omezeným. Tuto metodu používá pro ocenění svých majetkových podílů 94 % společností s ručením omezeným a metodu ekvivalence 6 % společností. V případě společností s ručením omezeným tedy k potvrzení stanovené hypotézy nedošlo. Metodu ekvivalence pro ocenění majetkových cenných papírů představujících účasti s rozhodujícím nebo podstatným vlivem používá méně než 20 % společností s ručením omezeným.

Ve skupině ostatních společností, která byla zastoupena dvěma společnostmi s právní formou státní podnik a jedním družstvem, oceňovaly majetkové podíly pořizovací cenou všechny tři účetní jednotky.

Z dat získaných analýzou účetních závěrek je zřejmé, že pořizovací cenu pro ocenění podílů v ovládaných a řízených osobách a v účetních jednotkách s podstatným vlivem používá k datu sestavení účetní závěrky převážná většina firem účtujících dle ČÚS.

Hlavní nevýhodou ocenění pořizovací cenou je možné zkreslení hodnoty majetkových podílů vykazovaných v účetní závěrce. Tato metoda ocenění na rozdíl od metody ekvivalence nemusí zohledňovat aktuální hodnotu podílu. To může vést k podhodnocení majetkových podílů v případě zvýšení vlastního kapitálu držené společnosti nebo v případě vzrůstu tržní ceny jejích akcií. Přes tyto nevýhody firmy ocenění pořizovací cenou upřednostňují pravděpodobně z důvodu jednoduchosti nízké nákladové náročnosti na úkor věrnějšího vyjádření finanční pozice účetní jednotky v účetních výkazech.

Seznam literatury

BOKŠOVÁ, Jiřina. *Účetní výkazy pod lupou*. Praha: Linde Praha, 2013. ISBN 978-80-7201-921-2.

CHEN, James. *Fair Value: Its Definition, Formula, and Example*. Investopedia [online]. 2023, [cit. 2023-10-22]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/f/fairvalue.asp>

CZECH TOP 100 [online]. 2022 [cit. 2023-11-18]. Dostupné z: <https://www.czechtopy100.cz/cs/aktualne/detail/28.-rocnik-zebricku-prinesl-zmenu-na-cele-11368>

CZECH TOP 100 [online]. 2023 [cit. 2023-11-18]. Dostupné z: <https://www.czechtopy100.cz/cs/o-nas/o-czech-top-100>

České účetní standardy pro účetní jednotky, č. 008 – Operace s cennými papíry a podíly.

České účetní standardy pro účetní jednotky, č. 014 – Dlouhodobý finanční majetek.

DURAK, Robert. Determining “Significant Influence” for Equity Method Investees It’s Not Just Owning 20% of the Stock. AICPA & CIMA [online]. 2022 [cit. 2023-11-27]. Dostupné z: <https://www.aicpa-cima.com/resources/download/determining-significant-influence-for-equity-method-investees>

KŮSOVÁ, Zdeňka a Markéta KÁNINSKÁ. Právo hlasovat na valné hromadě [online]. 2021 [cit. 2023-11-07]. Dostupné z: https://www.infoportal.cz/as2/33/pravo-hlasovat-na-valne-hromade-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EhDV9UL-Yw0m_DI5UOaAMYb2ZspOsA8wwA/?query=pr%E1vo%20hlasovat&serp=1

MÜLLEROVÁ, Libuše a Michal ŠINDELÁŘ. *Účetnictví, daně a audit v obchodních korporacích*. Praha: Grada Publishing, 2016. *Účetnictví a daně* (Grada). ISBN 978-80-247-5806-0.

MÜLLEROVÁ, Libuše a Michal ŠINDELÁŘ. *Účetnictví osobních a kapitálových obchodních společností*. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2022. ISBN 978-80-245-2461-0.

SKÁLOVÁ, Jana. *Cenné papíry - účtování a zdanění: odborné materiály a příklady*. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2021. ISBN 978-80-245-2425-2.

ŠINDELÁŘ, Michal a Libuše MÜLLEROVÁ. *Účetnictví a daně kapitálových obchodních společností: pro všechny s.r.o. a a.s.* Praha: Grada Publishing, 2022. *Účetnictví a daně* (Grada). ISBN 978-80-271-3459-5.

STROUHAL, Jiří. *Oceňování v účetnictví*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-366-1.

Veřejný rejstřík a Sběrka listin [online]. 2023 [cit. 2023-11-18]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>

VESELÁ, Jitka. *Investování na kapitálových trzích*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-212-4.

Vyhláška č. 500/2002 Sb.

Zákon č. 563/1991 Sb., zákon o účetnictví.

Zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Seznam obrázků a tabulek

Seznam obrázků

Obr. 1 Pořízení dlouhodobých majetkových cenných papírů	15
Obr. 2 Přecenění majetkového podílu metodou ekvivalence	17
Obr. 3 Přecenění majetkových realizovatelných cenných papírů na reálnou hodnotu	18
Obr. 4 Přecenění majetkových cenných papírů určených k obchodování na reálnou hodnotu	19
Obr. 5 Prodej dlouhodobých majetkových cenných papírů	20
Obr. 6 Prodej majetkových cenných papírů určených k obchodování	21
Obr. 7 Zahajovací rozvaha	24
Obr. 8 Zvýšení základního kapitálu s emisním ážiem	25
Obr. 9 Zvýšení základního kapitálu prodejem zaměstnaneckých akcií	26
Obr. 10 Zvýšení základního kapitálu započtením pohledávky upisovatele za upsané akcie	27
Obr. 11 Zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů.....	28
Obr. 12 Podmíněné zvýšení základního kapitálu přeměnou vydaných dluhopisů na akcie.....	29
Obr. 13 Snížení základního kapitálu úhradou ztráty z minulých let a zrušením vlastních akcií.....	32
Obr. 14 Snížení základního kapitálu výkupem akcií za jmenovitou hodnotu	33
Obr. 15 Snížení základního kapitálu výkupem akcií za vyšší cenu, než je jejich jmenovitá hodnota	34
Obr. 16 Snížení základního kapitálu upuštěním od vydání akcií	35
Obr. 17 Rozdělení TOP 100 společností podle metody sestavení účetní závěrky a vlastnictví majetkových cenných papírů	38

Seznam tabulek

Tab. 1 Rozdělení společností dle právní formy	37
Tab. 2 Zastoupení společností dle právní formy v podrobné analýze účetních závěrek.....	39
Tab. 3 Podíly na základním kapitálu držené akciovými společnostmi	39
Tab. 4 Ocenění majetkových účastí s rozhodujícím a podstatným vlivem u akciových společností	40
Tab. 5 Podíly na základním kapitálu držené společnostmi s ručením omezeným	42
Tab. 6 Ocenění majetkových účastí s rozhodujícím a podstatným vlivem u společností s ručením omezeným	43

Seznam příloh

Příloha 1 Žebříček firem CZECH TOP 100 dle obrátu v roce 2021	54
Příloha 2 Firmy sestavující účetní závěrky podle IFRS	57
Příloha 3 Společnosti sestavující účetní závěrky dle ČÚS	58

Příloha 1 Žebříček firem CZECH TOP 100 dle obrátu v roce 2021

	Název subjektu	Tržby (tis. Kč)
1	Energetický a průmyslový holding, a.s.	485 499 380
2	ŠKODA AUTO a.s.	439 200 000
3	ČEZ, a. s.	227 793 000
4	AGROFERT, a.s.	184 815 185
5	Hyundai Motor Manufacturing Czech s.r.o.	140 423 137
6	FOXCONN CZ s.r.o.	135 929 759
7	ORLEN Unipetrol a.s.	133 635 957
8	MND a.s.	118 021 000
9	ALPIQ ENERGY SE	116 387 326
10	ČEPS, a.s.	75 400 000
11	MORAVIA STEEL a.s.	72 000 882
12	ČEPRO, a.s.	59 685 543
13	Continental Barum s.r.o.	58 955 993
14	Liberty Ostrava a.s.	56 500 000
15	Bosch Group ČR	50 100 000
16	ČEZ Distribuce, a. s.	49 989 745
17	VEOLIA ČESKÁ REPUBLIKA, a.s.	48 785 000
18	Alza.cz a.s.	44 995 168
19	MOL Česká republika, s.r.o.	44 805 791
20	Metrostav a.s.	44 024 841
21	TŘINECKÉ ŽELEZÁRNY, a. s.	43 715 000
22	innogy Energie, s.r.o.	42 343 072
23	Penny Market s.r.o.	42 174 770
24	GECO, a.s.	40 421 837
25	České dráhy, a.s.	38 534 000
26	METALIMEX a.s.	31 549 827
27	O2 Czech Republic a.s.	30 505 000
28	T-Mobile Czech Republic a.s.	30 110 000
29	DEK a.s.	29 843 009
30	AT Computers a.s.	29 300 000
31	PHOENIX lékárenský velkoobchod, s.r.o.	28 241 801
32	MAKRO Cash & Carry ČR s.r.o.	26 402 000
33	ENERGO-PRO, a.s.	24 300 000
34	HP TRONIC-prodejny elektro a.s.	24 127 113
35	Pražská energetika, a.s.	23 627 376
36	BOSCH DIESEL s.r.o.	23 468 875
37	Globus CR, v.o.s.	23 422 095
38	Alliance Healthcare s.r.o.	23 191 949
39	AURES Holdings a.s.	22 599 014
40	ČESKÁ LÉKÁRNA HOLDING, a.s.	22 566 209

41	Iveco Czech Republic, a. s.	22 446 568
42	Porsche Česká republika s.r.o.	21 862 736
43	Veolia Energie ČR, a.s.	21 255 703
44	EUROVIA CS, a.s.	21 074 096
45	Avast Software s.r.o.	20 655 000
46	Philip Morris CR a.s.	19 106 000
47	CETIN a.s.	18 430 000
48	Notino, s.r.o.	18 380 141
49	Siemens, s.r.o.	17 682 632
50	Robert Bosch, spol. s r.o.	17 608 380
51	Veolia Voda CR	17 116 166
52	Kiwi.com s.r.o.	16 875 855
53	Česká pošta, s.p.	16 845 000
54	OMV Česká republika, s.r.o.	16 431 765
55	Mattoni 1873 a.s.	16 000 000
56	GasNet, s.r.o.	15 629 582
57	Ferona, a.s.	15 549 313
58	ŠKODA TRANSPORTATION a.s.	15 500 000
59	eD invest group a.s.	15 200 000
60	Lesy České republiky, s.p.	14 600 000
61	CZECHOSLOVAK GROUP a.s.	14 400 000
62	Fakultní nemocnice v Motole	14 230 289
63	Global Payments Europe, s.r.o.	13 923 368
64	ViaPharma s.r.o.	13 391 022
65	ČD Cargo, a.s.	12 899 000
66	Fakultní nemocnice Brno	12 889 938
67	PCA LOGISTIKA CZ, s.r.o.	12 550 325
68	KRONOSPAN Group Jihlava	12 104 876
69	Toyota Tsusho Europe SA	11 914 546
70	Clarios Česká Lípa spol. s r.o.	11 596 908
71	Nestlé Česko s.r.o.	11 300 000
72	PHARMOS, a.s.	11 242 787
73	Krajská zdravotní, a.s.	11 136 699
74	Continental HT Tyres, s.r.o.	11 023 367
75	Miele technika s.r.o.	10 977 933
76	Continental výroba pneumatik, s.r.o.	10 652 118
77	NET4GAS, s.r.o.	10 545 000
78	SWS a.s.	10 491 289
79	Imperial Brands CR, s.r.o.	10 485 738
80	dm drogerie markt s.r.o.	10 442 247
81	METAL TRADE COMAX, a.s.	10 337 164
82	Bidfood Czech Republic s.r.o.	10 138 852
83	SCHENKER spol.s r.o.	9 851 539

84	IKEA Česká republika, s.r.o.	9 700 000
85	TE Connectivity Czech s.r.o.	9 521 899
86	COOP Centrum družstvo	9 506 060
87	DEZA, a.s.	9 269 858
88	CARBOUNION HOLDING, a.s.	9 178 820
89	BENU Česká republika s.r.o.	9 121 914
90	Fakultní nemocnice Ostrava	8 962 864
91	AŽD Praha s.r.o.	8 830 719
92	Linde Pohony s.r.o.	8 800 078
93	WOOD & PAPER a.s.	8 550 422
94	Pražské vodovody a kanalizace, a.s.	8 502 305
95	METRANS, a.s.	8 381 239
96	Mountfield a.s.	8 300 000
97	SPORTISIMO s.r.o.	8 143 004
98	Správa železnic, státní organizace	7 942 275
99	KIEKERT-CS, s.r.o.	7 937 731
100	DHL Information Services (Europe) s.r.o.	7 869 817

Příloha 2 Firmy sestavující účetní závěrky podle IFRS

Název subjektu
ŠKODA AUTO a.s.
ČEZ, a. s.
ORLEN Unipetrol a.s.
MND a.s.
ČEPS, a.s.
České dráhy, a.s.
O2 Czech Republic a.s.
T-Mobile Czech Republic a.s.
Pražská energetika, a.s.
Veolia Energie ČR, a.s.
Philip Morris CR a.s.
CETIN a.s.
ŠKODA TRANSPORTATION a.s.
CZECHOSLOVAK GROUP a.s.
ČD Cargo, a.s.
NET4GAS, s.r.o.

Příloha 3 Společnosti sestavující účetní závěrky dle ČÚS

Název subjektu	Ocenění k datu účetní závěrky
Energetický a průmyslový holding, a.s.	Požizovací cena
AGROFERT, a.s.	Požizovací cena
FOXCONN CZ s.r.o.	Požizovací cena
ALPIQ ENERGY SE	Požizovací cena
MORAVIA STEEL a.s.	Požizovací cena
Continental Barum s.r.o.	Metoda ekvivalence
Liberty Ostrava a.s.	Požizovací cena
VEOLIA ČESKÁ REPUBLIKA, a.s.	Požizovací cena
Alza.cz a.s.	Požizovací cena
MOL Česká republika, s.r.o.	Požizovací cena
Metrostav a.s.	Požizovací cena
TŘINECKÉ ŽELEZÁRNY, a. s.	Požizovací cena
GECO, a.s.	Požizovací cena
METALIMEX a.s.	Metoda ekvivalence
DEK a.s.	Metoda ekvivalence
PHOENIX lékárenský velkoobchod, s.r.o.	Požizovací cena
MAKRO Cash & Carry ČR s.r.o.	Požizovací cena
ENERGO-PRO, a.s.	Požizovací cena
HP TRONIC-prodejny elektro a.s.	Metoda ekvivalence
Alliance Healthcare s.r.o.	Požizovací cena
AURES Holdings a.s.	Požizovací cena
ČESKÁ LÉKÁRNA HOLDING, a.s.	Požizovací cena
Iveco Czech Republic, a. s.	Požizovací cena
EUROVIA CS, a.s.	Požizovací cena
Avast Software s.r.o.	Požizovací cena
Siemens, s.r.o.	Požizovací cena
Kiwi.com s.r.o.	Požizovací cena
Česká pošta, s.p.	Požizovací cena
Mattoni 1873 a.s.	Požizovací cena
Ferona, a.s.	Metoda ekvivalence
eD invest group a.s.	Metoda ekvivalence
Lesy České republiky, s.p.	Požizovací cena
Global Payments Europe, s.r.o.	Požizovací cena
ViaPharma s.r.o.	Požizovací cena
Clarios Česká Lípa spol. s r.o.	Požizovací cena
Nestlé Česko s.r.o.	Požizovací cena
PHARMOS, a.s.	Požizovací cena
Krajská zdravotní, a.s.	Požizovací cena
SWS a.s.	Požizovací cena
Bidfood Czech Republic s.r.o.	Požizovací cena

IKEA Česká republika, s.r.o.	Poživovací cena
COOP Centrum družstvo	Poživovací cena
DEZA, a.s.	Poživovací cena
BENU Česká republika s.r.o.	Poživovací cena
AŽD Praha s.r.o.	Poživovací cena
WOOD & PAPER a.s.	Poživovací cena
Pražské vodovody a kanalizace, a.s.	Poživovací cena
METRANS, a.s.	Metoda ekvivalence
Mountfield a.s.	Metoda ekvivalence
KIEKERT-CS, s.r.o.	Poživovací cena

ANOTAČNÍ ZÁZNAM

AUTOR	Tereza Motlíková		
STUDIJNÍ PROGRAM/OBOR/SPECIALIZACE	Specializace Finanční řízení		
NÁZEV PRÁCE	Majetkové cenné papíry dle českých účetních standardů		
VEDOUcí PRÁCE	doc. Ing. Jiřina Bokšová, Ph.D.		
KATEDRA	KFU - Katedra financí a účetnictví	ROK ODEVZDÁNÍ	2023
POČET STRAN	61		
POČET OBRÁZKŮ	17		
POČET TABULEK	6		
POČET PŘÍLOH	3		
STRUČNÝ POPIS	<p>Bakalářská práce analyzuje způsoby oceňování a vykazování majetkových cenných papírů v účetní závěrce obchodních korporací a jejich dopad na finanční pozici účetní jednotky.</p> <p>V teoretické části jsou definovány jednotlivé metody oceňování majetkových cenných papírů dle českých účetních standardů včetně jejich dopadu na vlastní zdroje krytí účetní jednotky.</p> <p>Praktická část je zaměřena na analýzu použití jednotlivých oceňovacích metod konkrétními společnostmi v ČR. Pro výběr společností je použit žebříček CZECH TOP 100 podniků v ČR podle tržeb za rok 2021. Analýza je zaměřena na kapitálové společnosti, které vlastní majetkové cenné papíry a současně zpracovávají své účetní závěrky dle ČÚS.</p>		
KLÍČOVÁ SLOVA	Majetkové cenné papíry, akcie, oceňování, pořizovací cena, metoda ekvivalence, reálná hodnota, účetní závěrka, základní kapitál, vlastní kapitál, majetkový podíl		

ANNOTATION

AUTHOR	Tereza Motlíková		
FIELD	Specialization Financial Management		
THESIS TITLE	Equity securities according to Czech accounting standards		
SUPERVISOR	doc. Ing. Jiřina Bokšová, Ph.D.		
DEPARTMENT	KFU - Department of Finance and Accounting	YEAR	2023
NUMBER OF PAGES	61		
NUMBER OF PICTURES	17		
NUMBER OF TABLES	6		
NUMBER OF APPENDICES	3		
SUMMARY	<p>The bachelor thesis analyses the methods of valuation and reporting of equity securities in the financial statements of business corporations and their impact on the financial position of the entity.</p> <p>The theoretical part defines the individual methods of valuation of equity securities according to Czech accounting standards including their impact on the entity's own sources of coverage.</p> <p>The practical part is focused on the analysis of the use of individual valuation methods by specific companies in the Czech Republic. The CZECH TOP 100 ranking of companies in the Czech Republic according to their revenues for 2021 is used for the selection of companies. The analysis is focused on capital companies that own equity securities and at the same time prepare their financial statements according to the Czech Accounting Standards.</p>		
KEY WORDS	Equity securities, shares, valuation, securities valuation, historical costs, method of equivalence, fair value, financial statements, equity capital, equity, shareholding		